

Vlaams
Parlement

vergadering **C10**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 3 oktober 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de invloed van vleurmuizen bij de inplanting en werking van windmolens – 2714 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de herbestemming van militaire domeinen – 2720 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opstart van het stookolietankfonds – 2777 (2016-2017)	9
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een eventuele herziening van de milieuheffing voor afvaltransport via het spoor – 2782 (2016-2017)	11
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de maatschappelijke kosten-batenanalyse, planbaten en planschade en het Instrumentendecreet – 2806 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het optrekken van planschadevergoeding – 2970 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyskens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het ontwerp van decreet betreffende de aanpassing van de planschade- en planbatenregeling – 2987 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de harmonisatie van de compenserende vergoedingen in het kader van het Instrumentendecreet en het nieuwe ruimtelijk beleidsplan – 55 (2017-2018)	12
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de bevraging van de gemeenten inzake woonreservegebieden – 2807 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de bevraging van de lokale overheden inzake het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden – 2969 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyskens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de cijfers betreffende de schrapping van woonuitbreidingsgebieden – 11 (2017-2018)	24
VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over tijdelijke natuur op bedrijventerreinen – 2820 (2016-2017)	31

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van het gebrek aan uniformiteit tussen de huidige en toekomstige lage-emissiezones (LEZ) in de Vlaamse steden en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 2734 (2016-2017)	35
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onderhoudsfrequentie van hoogrendementsketels – 2826 (2016-2017)	39
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over initiatieven voor het minimaliseren en verwerken van festivalafval – 2828 (2016-2017)	41

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de invloed van vleermuizen bij de inplanting en werking van windmolens – 2714 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, ik heb eind juli al een vraag om uitleg ingediend in verband met de invloed van vleermuizen bij inplanting en werking van windturbines. We konden namelijk in juli 2017 een aantal persartikels lezen waarin stond dat het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) klaarblijkelijk een nieuwe richtlijn zou opmaken voor milderende vleermuisvriendelijke maatregelen voor de bouw en realisatie van nieuwe windturbines. Die maatregelen zouden inhouden dat de windturbines iets later zouden mogen opstarten, pas bij een wind van 6 meter per seconde, de wieken zouden moeten stilstaan op momenten dat de vleermuizen uitvliegen en op zoek gaan naar voedsel, vooral 's nachts dus, en op voorwaarde dat het zeker 10 graden warm is en het niet of amper zou regenen. Deze maatregelen zouden moeten gelden van begin april tot eind oktober.

In de persartikels konden we ook lezen dat volgens het ANB uit Europees onderzoek blijkt dat een windturbine, zeker in bosrijke gebieden, maar ook langs de kust, jaarlijks heel wat vleermuizen kan doden. Daarom denkt men dat deze nieuwe richtlijn zou kunnen inhouden dat de vleermuissterfte tot 90 procent zou kunnen worden teruggedrongen.

Naast deze nieuwe Vleermuisrichtlijn of Windturbinerichtlijn is er ook het verhaal van de vleermuisatlas die destijds is opgesteld door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), waarbij Vlaanderen in risicogebieden wordt ingekleurd. Een rode kleur zou betekenen dat er een bufferzone is rond bossen en plaatsen waar zeer veel bomen zijn en waar het risico zeer groot is en er dus het best geen windmolens worden geplaatst. De gele kleur is een bufferzone waar het risico iets kleiner is. De groene kleur is waar er geen informatie beschikbaar is. Zeker als ik kijk naar mijn eigen gemeente, zou de vleermuisatlas betekenen dat er nagenoeg geen windturbines meer kunnen worden gebouwd, zeker op die gebieden waar vandaag het meest naar wordt gekeken voor windenergie, met name de bedrijventerreinen.

Inmiddels is er een derde element bij gekomen. Er is sprake van dat het ANB bezig zou zijn met de opmaak van een soort uitsluitingszones, los van de nieuwe richtlijn en los van de vleermuisatlas. Die uitsluitingszones zouden gaan om een gebied van 100 meter rond bossen of een grote concentratie van loofbomen.

We weten dat de Vlaamse Regering volop de kaart getrokken heeft van groene energie en daarvoor talrijke stimuli wil realiseren. De bijkomende maatregelen, onder andere de atlas, de richtlijnen en de eventuele uitsluitingszones, bemoeilijken almaar meer het verhaal van het inplanten van nieuwe windmolens. We moeten daarbij ook zeggen dat telkens niet alleen administraties maar ook belangengroepen zich baseren op dergelijke elementen om te voorkomen dat een windmolen kan worden geplaatst.

Minister, hoe staat u tegenover deze sluipende besluitvorming die het inplanten van windturbines bemoeilijkt? Hebt u opdracht gegeven aan het ANB om te zorgen voor een meer stringente en dwingende beoordeling van de zogenaamd risicogevelige gebieden voor vleermuizen? Ik denk dan onder andere aan die richtlijn en die nieuwe uitsluitingszones. Welk wetenschappelijk onderzoek werd gehanteerd voor de opmaak van de vleermuisatlas en de milderende vleermuisvriendelijke maatregelen? Welke procedure werd gevolgd bij de opmaak en de aanpassingen van deze atlas? Op welke wijze werd inspraak georganiseerd, werden de resultaten

gepubliceerd en/of bekendgemaakt? We weten immers dat er al een oude vleermuisatlas is. Hoe zit het dan met de aanpassingen en de juridische consequenties die gekoppeld zijn aan deze atlas? Vond er voorafgaandelijk een overleg plaats met de sector rond de milderende vleermuisvriendelijke maatregelen, met andere belanghebbenden en/of wanneer zal dit overleg eventueel plaatsvinden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Peeters, voor alle duidelijkheid, want het zit een beetje in uw vraagstelling, is het niet de bedoeling om zo weinig mogelijk windmolens te kunnen plaatsen, maar wel het omgekeerde. Het is de bedoeling dat er een duidelijke richtlijn zou zijn, waardoor er op voorhand duidelijkheid is, en die ook iedereen op dezelfde manier adviseert.

Er is door mij geen expliciete opdracht gegeven. Wel is er een studie geweest van het INBO. Het INBO heeft alle effecten van windturbines op vogels en vleermuizen in Vlaanderen in kaart gebracht. Dat heeft het ANB ertoe aangezet om naar een soort van algemene richtlijn te gaan omdat je nu ziet dat er op verschillende manieren wordt geadviseerd. In de ene regio is men daar soepeler in dan in de andere. Men wou dat stroomlijnen. Het gaat dus over uniformiteit en transparantie en ook om de doorstroming beter te laten verlopen. Op die manier kan sneller worden geadviseerd. Het gaat dus niet over een opdracht die ik heb gegeven. Het gaat ook niet over een kader dat het minder gemakkelijk moet maken om windmolens te plaatsen.

Wat zijn vleermuisvriendelijke maatregelen? Dat kan bijvoorbeeld zijn dat windturbines iets later starten tijdens nachtelijke momenten waarop de vleermuisactiviteit het hoogst is. Dat hangt een beetje af van de periode van het jaar, de nacht, de temperatuur, de neerslag, de windsnelheid. Het productieverlies bij deze preventieve maatregelen zou volgens buitenlandse studies gemiddeld op jaarbasis minder zijn dan 1 procent.

In het buitenland zijn er onderzoeken lopende om na te gaan of er geen automatisch bat-detectorsysteem kan worden geplaatst dat aangeeft wanneer er vleermuizen in de omgeving komen. Dat bestaat nu al, maar het is bij ons nog niet operationeel. Bij het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) loopt blijkbaar een project om dat ook bij ons uit te testen.

Tijdens de opmaak van de leidraad en de risicoatlas waren er op basis van een voorlopige versie overlegmomenten met vertegenwoordigers van de windsector en de natuursector. De wetenschappelijke leidraad en bijhorende risicoatlas kunnen door iedereen geraadpleegd worden op de website van het INBO. Ze omvatten kennis en aanbevelingen. De risicoatlas is een gebruiksinstrument om een eerste indicatie te krijgen van de mogelijke risico's.

Er werd en wordt regelmatig bilateraal overleg gepleegd met de Vlaamse Wind-Energie Associatie, de natuursector en de landbouwsector. Maar nogmaals, mevrouw Peeters, ik ben het volledig met u eens dat het niet de bedoeling kan zijn om een leidraad op te maken om zo weinig mogelijk windmolens te plaatsen. Ik heb begrepen dat het de bedoeling is om uniformiteit en transparantie en een snellere advisering te krijgen zodat windmolens sneller kunnen worden vergund.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik hoor u graag zeggen dat het de bedoeling moet zijn om zo veel mogelijk windturbines te vergunnen, maar papier is natuurlijk geduldig. Enerzijds is er die vleermuisatlas en anderzijds de richtlijnen waarvan sprake. Dat blijft op papier staan, en mensen die het nimbyprincipe nogal hoog in het vaandel dragen wanneer het gaat over windturbines, blijven zich daar telkens opnieuw op baseren. Wat dat betreft, ben ik blij dat u opnieuw

zegt dat dit zeker geen belemmering mag zijn om windenergie extra te promoten. Integendeel, wanneer we de energiedoelstellingen willen halen, moeten we daar zo veel mogelijk op inzetten. We hebben in deze commissie al meermaals gezegd dat de bestemmingsneutraliteit van de windturbines daar een bijkomende drive in zou kunnen zijn, maar dan is het opnieuw belangrijk dat wordt gezegd dat er geen nieuwe richtlijnen komen, dat die atlas geen juridische basis kan zijn en dat er in de toekomst geen andere uitsluitingszones worden aangeduid, want dat verhindert onze inzet om te zorgen voor meer windenergie.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. In ben wel een beetje verwonderd over de toon van de vraag. Mevrouw Peeters, het is misschien een goede Vlaamse traditie vragen te stellen vanuit een standpunt waarbij het alles of niets is: het kan zonder enige beperking of het kan niet? Dat staat compleet haaks op de realiteit. Bij mijn weten zijn in zowat alle omliggende landen, of het nu over Duitsland, Nederland of Frankrijk gaat en zelfs in Wallonië, al redelijk lang regels klaar en duidelijk op papier gezet met als doel het probleem van de combinatie van windmolens aan de ene kant en vleermuizen aan de andere kant op te lossen.

Die regels zijn in die landen de afgelopen tijd duidelijker en in elk geval strenger geworden dan wat men vandaag in Vlaanderen hanteert. Bij mijn weten staan in al die landen nochtans meer windturbines dan in Vlaanderen. Het idee dat het alleen maar kan als er geen regels voor zijn, zou dan toch ook stilaan tot het verleden moeten behoren. Ik juich de inspanning van het ANB toe om te proberen te komen tot heldere en duidelijke afspraken en tot een soort van uniforme toepassing waarbij iedereen weet waar hij of zij aan toe is zodat ook duidelijk is waar het kan en waar het niet kan. Op die manier vermijden we nodeloze conflicten en proberen we zo veel mogelijk hernieuwbare energie te produceren zonder dat we daar nieuwe problemen mee creëren.

Ik juich de poging tot uniformisering toe. Ik hoop dat die ook leidt tot enige duidelijkheid, ook voor ontwikkelaars, zodat ook daar iedereen weet waar zich aan te houden. En nog eens, het is niet omdat voor iets regels bestaan dat het niet kan, integendeel, in de meeste van de ons omringende landen bestaan er meer regels dan bij ons en schijnt er toch vaak meer te kunnen. Misschien omdat men daar kiest voor duidelijkheid in plaats van voor de typisch Vlaamse fluïditeit in dit soort van zaken.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord

Piet De Bruyn (N-VA): Ook ik was een beetje verbaasd over de vraag die lijkt te suggereren dat er een nieuw element is gevonden in wat dan de strijd tegen de windenergiesector zou zijn. Mevrouw Peeters had het over de sluipende besluitvorming waar ik zelf ook een hekel aan heb. Ik vind dat besluitvorming transparant en helder moet gebeuren en dus per definitie niet sluipend mag zijn. Maar daar is in dit opzicht volgens mij ook geen sprake van. We kunnen niet enerzijds Europese natuurdoelstellingen omarmen en daar met een Vlaams natuurbeleid uitvoering aan geven en anderzijds elke concrete maatregel die probeert dat te verzoenen met een andere realiteit – onze zoektocht naar hernieuwbare energie – per definitie verdacht maken of uitsluiten.

We moeten zoeken naar een combinatie van beide, wat op het terrein al een hele tijd gebeurt en waarvoor ook nu door producenten van windenergie en milieu- en natuursectoren, die betrokken zijn bij de uitvoering van het natuurbeleid, gekeken wordt naar wat mogelijk is. We stellen vast, zoals de minister heeft gezegd, dat daar wat onduidelijkheid en vooral gebrek aan uniformiteit bestaat. Dat de andere administratie het initiatief neemt om op basis van wetenschappelijk onderzoek te komen tot een stroomlijning en het neerschrijven van heldere richtlijnen, kunnen we enkel toejuichen. Dat is en mag geen element zijn in de strijd tegen windenergie,

maar het is een instrument dat de bedrijfszekerheid en de bestaanszekerheid van de Vlaamse windenergiesector ten goede komt.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): De heer Tobback wekt de indruk alsof ik niet voor transparantie en duidelijkheid zou zijn. Welnu, mijn bekommernis ging vooral over het volgende. Vroeger hadden we enerzijds de provinciale windplannen, die zouden moeten aantonen waar er windenergie kan worden gewonnen, en nu hebben we anderzijds de aangepaste vleermuisatlas. Er was sprake van een nieuwe richtlijn die het Agentschap voor Natuur en Bos zou opmaken. Tegelijkertijd horen we in de wandelgangen dat men op dit ogenblik ook denkt aan uitsluitingszones in de rand van bossen of rond grote concentraties van loofbomen, om te voorkomen dat daar windmolens geplaatst zouden kunnen worden. Ik ben blij dat de collega's volmondig zeggen dat ze voorstander zijn van extra groene energie en dat we die kaart volledig moeten trekken. Wat betreft het wetenschappelijk onderzoek over de vleermuizenpopulatie en de windenergie weten we allemaal dat dit nog in de kinderschoenen staat en dat daar ook dubieuze verhalen over bestaan. Ik ben blij met het antwoord van de minister, waarin duidelijk wordt gezegd dat die drie elementen niet aan de orde zijn om de omgevingsvergunningen voor nieuwe windenergie te beperken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de herbestemming van militaire domeinen – 2720 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, op 10 februari rapporteerde u aan de Vlaamse Regering over de voortgang van het proces tot herbestemming van vrijgekomen militaire domeinen. Het traject is inmiddels al meer dan vijf jaar aan de gang, nadat de regering in maart 2012 het beleidskader goedgekeurde om dit aan te pakken.

Als ik de voortgangsrapportage lees, moet ik zeggen dat de resultaten veeleer 'pover' te noemen zijn, aangezien tal van militaire domeinen op vandaag nog steeds een witte vlek zijn op onze gewestplannen. Dit betekent dat al deze gebieden intussen onbestemd blijven en geen nieuwe invulling kunnen krijgen. Duizenden hectaren zijn onbenut en gebouwen staan leeg terwijl hier toch vaak grote potenties liggen voor nieuwe invullingen. Terreinen liggen braak terwijl deze een prachtige natuur- en recreatieomgeving zijn.

Uit het overzicht dat u in februari aan de regering voorlegde, kan ik afleiden dat er op lokaal vlak hier en daar toch al vooruitgang is geboekt, zoals in Brasschaat, Riemst, Tongeren, Destelbergen en Brugge. Het aantal Vlaamse RUP's is eerder beperkt, hoewel voor tal van militaire domeinen acties vooruitgeschoven zijn in de AGNAS-processen. Nochtans zitten hier pareltjes tussen, zoals Arendonk, Herrentals, Westerlo en de Kemmelberg.

Ik weet dat er destijds is gekozen voor een herbestemming via RUP's. Moeten we op vandaag niet vaststellen dat deze methodiek, vooral op Vlaams niveau, te traag werkt? Wat trouwens met eventuele planbaten voor een bestemmingswijziging?

Welke oorzaken ziet u in het moeizame proces voor de opmaak van gewestelijke RUP's, al dan niet binnen het AGNAS-proces, voor de herbestemming van militaire domeinen?

Krijgt u vanuit de lokale besturen, de provincie, belangengroepen of Defensie het signaal dat het te traag gaat?

Blijft u vasthouden aan de methodiek van RUP's voor de invulling van deze gebieden? Welke alternatieven ziet u om deze verlaten terreinen en gebouwen een nieuwe, kwalitatieve invulling te geven?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandaele, uiteraard enten we ons op de beslissing van maart 2012. Een aantal militaire domeinen werden expliciet toegevoegd aan het Vlaamse niveau voor herbestemming. Voor het militair domein van Malle werd deze planningstaak al snel opgenomen. Op 12 juli 2013 keurde de Vlaamse Regering een startbeslissing goed, waarin een eerste analyse gebeurde en het engagement werd aangegaan om een gewestelijk RUP op te maken. De vrij lange doorlooptijd van het planproces tot op heden heeft te maken met de voorafgaande opmaak van een plan-MER en met de vele ruimteclaims, waardoor veelvuldig en ruim overleg nodig is om tot een consensus te komen. Voor de overige drie domeinen op Vlaams niveau werd er geen, of nog geen, gewestelijk planproces opgestart en dit vanwege beslissingen op andere beleidsniveaus. Met name is omtrent de site Hechtel-Eksel, kwartier Vlasmeer, onduidelijkheid ontstaan bij Defensie over het al dan niet effectief vervreemden van het domein.

Bijgevolg is men daar niet mee doorgegaan.

Voor de site Weelde Depot in Ravels is op vraag van de gemeente een delegatie van de planningsbevoegdheid gebeurd. De site van het vliegveld van Goetsenhoven te Tienen zal uiteindelijk behouden blijven binnen het patrimonium op het federale niveau.

Verder werden in de genoemde beslissing van de Vlaamse Regering van 2012 een aantal sites van Vlaams niveau opgesomd die geen nieuwe beleidsbeslissing vereisen. Ik heb het dan over categorie 2. Voor een aantal van deze sites loopt wel een gewestelijk planproces omdat dat expliciet is gevraagd. Intussen is het afgerond. Voor de site Herentals en Westerlo, kamp A, is een planproces opgestart voor het golfterrein Witbos. De site Zutendaal ex-munitiedepot wordt meegenomen in het deelplan Grote Heide van het gewestelijk RUP Enclaves Hoge Kempen. Voor Maldegem ex-munitiedepot wordt de site opgenomen in het geplande RUP Maldegemveld.

De site Depot BPO en Kwartier Knapen te Brugge is herbestemd in het definitief vastgesteld GRUP 'Optimalisatie van het hoogspanningsnetwerk in Vlaanderen'. De site Gebouw Detrafor te Oostende is vervat in het definitief vastgestelde GRUP 'Afbakening Zeehavengebied'. Het is dus duidelijk dat er werk wordt gemaakt van de herbestemming van de militaire domeinen.

De overige sites van Vlaams niveau zitten als actie vervat in het programma AGNAS. Het gaat hier over een achttal sites. Er zijn in totaal dertien buitengebiedregio's waar werk van moet worden gemaakt.

Krijg ik vanuit de lokale besturen, de provincie, belangengroepen of Defensie het signaal dat het te traag gaat? Ik krijg die signalen niet, u waarschijnlijk wel, want anders had u deze vraag om uitleg niet gesteld. Er werd naar aanleiding van deze vraag navraag gedaan binnen het Departement Omgeving. Ook de betrokken ruimtelijke planners of relatiebeheerders kregen weinig signalen omdat ze ook wel weten dat we ermee bezig zijn.

Blijf ik vasthouden aan de methodiek? U kent natuurlijk de beslissing die is genomen in maart 2012. Het lijkt me dan ook logisch dat we dat doen en dat we daar verder mee doorgaan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dank u voor de opsomming van de dossiers die in de pijplijn zitten. Ik zal ze na vandaag nog eens aandachtig bekijken. Er is dus wel wat bezig als ik u goed begrijp. U houdt wel vast aan de techniek van de RUP's. Dat is een keuze, het is zeker een goede techniek. We hebben die discussie ook in andere dossiers gevoerd: hoe doe je dat, doe je dat met een RUP of met een meer generieke regeling? Hier zou je dat misschien ook kunnen doen, dat je alle militaire domeinen decretaal omzet naar een openruimtebestemming, waardoor je meteen een aantal mogelijkheden hebt in die constructie voor natuurbeheer en voor recreatief medegebruik, ook om bestaande gebouwen misschien een andere invulling te geven. Misschien zou dat ook een oplossing kunnen zijn. Ik zie het nog niet helemaal voor mij.

Vandaag zijn een aantal terreinen gedesaffecteerd, een aantal andere niet. Je kunt ook niet zeggen: alles wat wit is op het gewestplan krijgt die bestemming, tenzij je met een nabestemming zou werken. Ik weet het niet, maar ik wil er in elk geval nog eens over nadenken, want dit is echt wel een kans die we niet mogen laten liggen. Vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening zeker, maar ook als Vlaamse overheid krijgen we hier toch een aantal opportuniteiten die we zeker moeten gebruiken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opstart van het stookolietankfonds
– 2777 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, begin dit jaar kwam de Uitgebreide Interministeriële Conferentie Leefmilieu (UICL) tot een principiële akkoord om de bijdragen voor het Bodemsaneringsfonds voor tankstations (BOFAS) te verminderen. De reden daartoe is dat BOFAS een substantiële reserve bezit en er geen aanvragen meer kunnen worden ingediend. Het werk van BOFAS zit er dus stilaan op.

Daarnaast kwam de UICL tot het akkoord om de gesprekken voor het Stookolietankfonds opnieuw op te starten voor particulieren, want de problematiek van de tankstations is deels opgelost of bijna afgerond. U kreeg daarbij de opdracht om opnieuw een werkgroep op te starten om dat te realiseren.

Minister, in welke mate worden de Vlaamse middelen voor BOFAS afgebouwd? Hoever staat u met de doorstart van de werkgroep? Wie maakt deel uit van die werkgroep? Hoe vaak kwam de werkgroep reeds samen? Wat werd er reeds concreet afgeklopt en welke knelpunten zijn er? Wanneer denkt u het Stookolietankfonds te kunnen opstarten? Zullen de reserves die BOFAS bezit, worden aangewend voor het Stookolietankfonds, dus voor de particuliere tanks? Hoe zit het met de verdeling tussen de verschillende gewesten: Brussel, Vlaanderen en Wallonië?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: BOFAS is sinds 2004 erkend. Ondertussen is het grootste deel van de saneringen gerealiseerd. De vzw BOFAS heeft een aanvraag ingediend op 20 mei 2016 bij de Interregionale Bodemsaneringscommissie tot verlaging van de bijdragen op benzine en diesel. Deze vraag werd op 30 juni 2016 positief geadviseerd door de Interregionale Bodemsaneringscommissie. Dit advies werd bezorgd aan de Vlaamse, Waalse, Brusselse regeringen en de federale ministers

bevoegd voor de energie en de economie. De goedkeuring van de verlaging van de bijdragen werd in het kader van de Uitgebreide Interministeriële Conferentie Leefmilieu besproken.

Hoe zit het met de werkgroep? In het voorjaar van 2017 werd de werkgroep samengeroepen om een aantal dossiers te bespreken. Er is ondertussen een goedkeuring binnen de UICL over het Stookolietankfonds. We kunnen nu starten met het wetgevend werk.

We kunnen nu het wetgevende werk starten zodat definitieve goedkeuring kan worden gegeven in de parlementen. Nadien kan een erkenning als fonds worden aangevraagd, waarna het operationele werk kan starten.

In het samenwerkingsakkoord wordt een koppeling gemaakt tussen de vzw BOFAS en het op te richten Stookolietankfonds waarbij de resterende financiële middelen van de vzw kunnen worden aangewend voor de eerste financiering van het Stookolietankfonds. Het nieuwe fonds zal instaan voor de sanering van de locaties die aangemeld worden. Die middelen zullen worden verdeeld tussen de drie gewesten.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord, hoewel ik het persoonlijk nog altijd zeer vrijblijvend vind wat er vandaag gebeurt met de extra middelen die gegenereerd worden via de tankprijs. Vandaag betalen wij als individu aan de pomp nog altijd voor een fonds dat eigenlijk geen dienst meer doet. Als je dat verhaal naar de burger brengt, dan klinkt dat als pure diefstal. Het is schrijnend, ten eerste omdat er nog altijd geen overeenkomst is tussen de verschillende gewesten om daar eindelijk iets aan te doen. Dat geld kan inderdaad nuttig gebruikt worden. We zitten nog altijd met een problematiek van stookolietanks bij particulieren die moeten worden gesaneerd. De milieu-impact bij lekkende tanks wordt met de dag groter. Een lekkende tank wordt er niet beter op, dat wordt slechter. De kost om dit tanks te saneren, wordt groter naarmate men langer treuzelt en talmt.

Minister, ik vraag met aandrang dat u extra input geeft in die werkgroep en zorgt dat er eindelijk resultaten komen zodat men inderdaad via de vzw BOFAS en de middelen die er vandaag zijn, zo snel mogelijk een Stookolietankfonds kan oprichten en de problemen die we vandaag hebben in Vlaanderen, kan oplossen, en dus particuliere stookolietanks kan saneren met middelen die vandaag slapen. Er slaapt geld. We betalen er allemaal voor, maar er wordt niets mee gedaan, en dat is voor de mensen toch onaanvaardbaar.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Nevens, ik weet niet of u goed naar het antwoord hebt geluisterd. De beslissing is er. De oplossing is er. Het geld wordt gebruikt voor het Stookolietankfonds. Alles is geregeld. Alles is opgelost en beslist. Ik zie geen probleem. U vraagt wat beslist is.

Bart Nevens (N-VA): Als ik morgen mijn stookolietanks wil saneren, dan kan ik bij u terecht, minister? Vandaag is er geen wettelijk kader dat ertoe kan bijdragen om over te gaan tot het saneren van particuliere stookolietanks. Mijn vraag is, als het geregeld is, waar ik dan terecht kan voor de sanering van mijn stookolietank.

Minister Joke Schauvliege: Collega Nevens, het is beslist in de UICL op 28 september. Dit is nu naar de verschillende regeringen, dat komt nadien naar het parlement. In die beslissing zit dat het geld dat nu in BOFAS zit, gebruikt zal worden voor het Stookolietankfonds. Dat is opgelost. Het is beslist op 28 september. Ik denk dat dat een perfect antwoord is op uw vraag. Ik ga ervan uit dat vanaf

januari bijvoorbeeld uw stookolietank op die manier kan worden gesaneerd en u de aanvraag kunt formuleren.

De voorzitter: Een beslissing en een uitvoering in dezen is iets anders, collega, zoals u weet. De beslissing is er, en de uitrol van de beslissing is nu volop bezig, begrijp ik uit het antwoord van de minister.

De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Het is een staaltje van de processie van Echternach. Ik kijk uit naar de uitvoering van de beslissing in dezen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een eventuele herziening van de milieuheffing voor afvaltransport via het spoor – 2782 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, om de transporten van afval via de weg te verminderen, zijn verschillende afvalintercommunales op zoek naar alternatieve transportmiddelen. EcoWerk, de afvalintercommunale van Vlaams-Brabant die instaat voor de ophaling en verwerking van een groot deel van het huishoudelijk afval in het Leuvense, startte daarom recent met het transport van afval via het water.

Wie zijn wij om dat niet toe te juichen? Het betekent toch aanzienlijk minder vrachtwagens op de weg, en dat komt ons allen ten goede.

De Vlaamse Regering steunt dit initiatief ten volle en zorgde voor een vermindering van de milieuheffing voor het vervoer van afval via het water – waarvoor dank, minister – zodat dat competitiever werd met het vervoer via de openbare weg.

Heel wat afvalintercommunales zijn echter niet langs waterwegen gevestigd, maar bevinden zich wel in de nabijheid van een uitgebreid spoorwegnetwerk. Heel wat steden en gemeenten leggen hun afvalintercommunales op om te kiezen voor de milieuvriendelijkere alternatieven van afvaltransport zoals via het water of het spoor. Louter financieel is het op dit ogenblik echter nog steeds een pak minder duur om afval via de weg af te voeren.

Ik heb daarom de volgende vragen aan de minister. Zou het niet logisch zijn dat er ook voor het transport van afval via het spoor een vermindering van milieuheffing komt, naar analogie met de vermindering die geldt voor transport van afval via het water? Bent u bereid die tarifiering te herzien en te ijken op die van het watertransport?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Nevens, we hebben inderdaad vanaf 1 januari 2017 een vermindering doorgevoerd wat betreft de milieuheffing voor afvalstoffen die per schip worden aangevoerd. Waar komt die vermindering met 4 euro vandaan? Dat is het resultaat van een onderzoek dat is gebeurd. We hebben overlegd met de verschillende actoren. Uit dat onderzoek bleek dat het vervoer per schip van die afvalstoffen ongeveer 12 euro per ton duurder was dan hetzelfde vervoer per vrachtwagen. Om het vervoer per schip mogelijk en aantrekkelijk te maken, heeft de Vlaamse Regering beslist om naar 4 euro per ton te gaan.

Uiteraard ben ik bereid om een onderzoek van de betrokken gemeenten of intercommunales inzake dat vervoer te bekijken en te ondersteunen. Op basis van de resultaten kan dan uiteraard bekeken worden of wij het vervoer over het spoor op eenzelfde wijze kunnen ondersteunen als het vervoer per schip. Ik sta daar dus zeker voor open.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Ik kan de minister alleen maar danken om mee te gaan in de redenering dat elke ton afval die we op een alternatieve wijze kunnen vervoeren, via het spoor of via water, bijdraagt tot een betere levenskwaliteit, minder fijn stof, minder vrachtwagens en minder files. Ik juich het toe dat de minister in dezen initiatief zal nemen om te bestuderen of afval over het spoor kan worden gesubsidieerd en wat het prijsverschil zal zijn per ton indien men voor het spoor kiest.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de maatschappelijke kosten-batenanalyse, planbaten en planschade en het Instrumentendecreet – 2806 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het optrekken van planschadevergoeding – 2970 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceysens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het ontwerp van decreet betreffende de aanpassing van de planschade- en planbatenregeling – 2987 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de harmonisatie van de compenserende vergoedingen in het kader van het Instrumentendecreet en het nieuwe ruimtelijk beleidsplan – 55 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, mijn vraag dateert ook al van iets eerder. We weten dat er vorige week een aantal persberichten verschenen zijn rond het verhaal van planschade en planbaten. Ik ga alleszins mijn vraag hernemen. Op 30 november 2016 werd het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) goedgekeurd waarin een aantal strategieën opgenomen zijn om verdere ruimte-inname en verharding te stoppen. Parallel aan het voorleggen voor advies van het witboek BRV aan allerlei adviesinstanties, werd door de Vlaamse Regering opdracht gegeven om een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) op te maken om de impact van de beleidsvoorstellen te analyseren.

Minister, in de plenaire vergadering van 8 februari 2017 hebt u al aangegeven dat het transitieproces naar 0 hectare ruimte-inname geld zal kosten. U hebt er toen op gehamerd dat er een raming is gebeurd en er sprake is van een bedrag van 1,5 miljard euro. Ik citeer u tijdens de plenaire vergadering van 8 februari 2017: "Waar komt die 1,5 miljard euro vandaan? Ik heb dat ook al een paar keer geschetst. Dat is een heel ruwe raming van onze diensten, die louter en alleen hebben gekeken naar de instrumenten die vandaag bestaan: planbaten en planschade.

Dat is een eerste worp die daaruit is voortgekomen. Dit moet uiteraard verder verfijnd worden. Dat is ook de afspraak binnen de Vlaamse Regering. We moeten ook bekijken welke nieuwe instrumenten kunnen worden ingezet.”

In de commissie van 21 februari hebben we het dan ook nog gehad over de MKBA. U hebt toen geantwoord: “Ruimte Vlaanderen heeft op 17 januari 2017 een bestek gepubliceerd met als titel ‘Budgettaire en financiële impact aan de hand van een kosten-baten analyse van het transitietraject in het witboek BRV’. (...) Het is mijn bedoeling de opdracht begin maart van start te laten gaan. De studie zal lopen voor een periode van negen maanden. Maar het bestek vraagt uitdrukkelijk aan de inschrijvers rekening te houden met het politiek besluitvormingsproces en na drie maanden een eerste set bruikbare rekenresultaten voor te leggen.”

Ik heb nadien nog een schriftelijke vraag daaromtrent ingediend. In het antwoord daarop hebt u aangegeven dat de opdracht werd gegund aan Stec Groep, een Nederlands onderzoeksbureau uit Arnhem met ruime expertise in de opmaak van kosten-batenanalyses en marktexpertise in ruimtelijke ontwikkelingen. De opdracht heeft als doel om inzicht te krijgen in de meest relevante kosten en baten die zich voordoen bij het realiseren van het transitietraject ‘naar 0 hectare bijkomende netto ruimtebeslag per dag’. Een eerste set van bruikbare rekenresultaten wordt verwacht tegen eind juni 2017. De finale oplevering van de studie is voorzien in december 2017. Er werd tevens meegegeven dat de eerste fase van het onderzoek focust op het juridische aanbod wonen.

In een recent artikel van Knack konden we opnieuw lezen dat de Vlaamse overheid een bedrag van 1,5 miljard euro aan planschade zal moeten betalen wil ze komen naar 0 hectare ruimtebeslag.

Recent hebben we dan de persberichten gelezen waarin u hebt aangekondigd dat u van plan bent om de planschadevergoeding drastisch te verhogen om zo het draagvlak te creëren. Wij vinden dat alleszins een goede zaak. In de pers werd aangegeven dat de planschaderegeling zo wordt aangepast dat voortaan de werkelijke of venale waarde zal worden vergoed in plaats van de geactualiseerde verwervingswaarde. Dat vinden wij natuurlijk een goede zaak, maar we wachten uiteindelijk op de meer gedetailleerde uitwerking daarvan, tenzij u daar vandaag al meer informatie over kunt geven.

Voor ons is eigendomsrecht alleszins essentieel. Mensen met gronden in eigendom moeten minstens hun opgebouwd kapitaal kunnen behouden. Wil men het bestaande juridische aanbod neutraliseren, zoals vermeld in het witboek, dan zullen de nodige schadevergoedingen op tafel moeten worden gelegd.

Minister, kunt u al een toelichting geven bij de eerste set aan bruikbare rekenresultaten die werd meegedeeld voor het zomerreces door het studiebureau Stec en de experts die mee aan tafel zaten, specifiek wat betreft het juridische aanbod wonen? Een bijkomende vraag die ik hierbij wil stellen, is waarom vandaag alleen wordt gefocust op het juridische aanbod wonen, terwijl het juridische aanbod aan harde bestemmingen ruimer is. Hoeveel bedraagt de raming aan planschade in de eerste fase van de MKBA? Ligt die in de lijn van de eerder geraamde 1,5 miljard euro of komen we tot andere bedragen? Hoe bent u van plan om de impact van de beleidsvoorstellen uit het witboek BRV in de toekomst te financieren? Welke middelen wenst u hiervoor aan te wenden? Waar komen deze middelen vandaan? Zijn de bestaande middelen toereikend? Wordt er nagedacht over nieuwe financieringsmechanismen om deze impact de komende 25 jaar te bekostigen? Zo ja, welke? Waarom is er geen exacte berekening gebeurd voorafgaand aan het witboek BRV, waarin toch expliciet is aangenomen dat men het juridische aanbod wil neutraliseren? Er zijn heel wat studies gemaakt, maar toch denken we dat het ook nodig is dat er een sluitende berekening plaatsvindt, voorafgaand aan het nemen van een aantal beslissingen, zeker als men een draagvlak wil creëren.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, op maandag 18 september 2017 maakte u opnieuw een beleidsintentie in verband met de betonstop duidelijk via de media. De boodschap die ochtend was dat de planschade naar omhoog moet als we Vlamingen zo ver willen krijgen dat ze minder op het platteland gaan wonen, maar dichterbij elkaar in de stad en dorpskernen. Op dit moment krijg je 80 procent van de aankoopwaarde van je grond vergoed wanneer je grond daalt in waarde omdat er niet meer op gebouwd mag worden.

U wilt dit optrekken naar 100 procent berekend op de actuele waarde van de grond. Het geld dat hiervoor nodig zal zijn, wilt u onder meer gaan halen door de planbaten, een heffing op de meerwaarde van grond gecreëerd als gevolg van een bestemmingswijziging, op te trekken. Die zullen met 67 procent stijgen.

Minister, met het historische overaanbod aan bouwgronden in Vlaanderen belooft dit erg veel geld te gaan kosten. Hebt u becijferd wat het totale kostenplaatje van de betonstop zal zijn? Welk bedrag zit er vandaag in het Planschadefonds? Hoeveel inkomsten schat u te ontvangen uit de verhoogde planbatenheffing? Is er ruimte in de Vlaamse begroting om bij te passen wanneer er onvoldoende inkomsten zijn uit planbaten? Zal de procedure tot het verkrijgen van planschade aangepast worden? Geven gronden in woonuitbreidingsgebied ook recht op planschade? Zult u de mogelijkheid van 'herstel in natura' behouden in het nieuwe Instrumentendecreet?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, ik was iets minder ongeduldig dan mevrouw Peeters, dus ik heb met mijn vraag gewacht tot u hierover een aantal zaken bekend had gemaakt, vooral wat de hogere vergoeding betreft van de planschade en een hogere heffing op de planbaten.

Zo zal de planschade voortaan op de actuele waarde van de grond worden berekend waarbij de eigenaars nu ook voor 100 procent van die waarde zullen worden vergoed. Vandaag bedraagt dit 80 procent van de geïndexeerde aankoopwaarde.

Wat de planbaten betreft, konden we lezen dat de tarieven zouden worden opgetrokken. Zo wordt het laagste tarief van 1 procent, voor het deel van de meerwaarde tussen 0 en 12.500 euro, verhoogd naar 2 procent, en wordt het hoogste tarief van 30 procent, voor een meerwaarde boven de 500.000 euro, opgetrokken naar 50 procent.

Verder wordt ook de mogelijkheid gelaten om gronden en de ontwikkelingsrechten van gronden te ruilen. Dit systeem bestaat vandaag al voor landbouwers maar ook andere eigenaars zouden hun bouwgrond op het platteland moeten kunnen ruilen voor een woning dichterbij de dorpskern.

Minister, wij waren verheugd over uw voorstel en hebben daar ook duidelijk voor gepleit tijdens het debat over het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Dergelijke maatregelen zijn noodzakelijk in het streven naar de vooropgestelde principes van verdichting, groenblauwe netwerken en ruimtelijk rendement.

Ik las verder ook dat een aantal van mijn collega-parlementsleden zeer tevreden waren met deze voorstellen. Daarnaast benadrukte de Confederatie Bouw, in de persoon van Marc Dillen, ook nog eens de noodzaak van dit ontwerp om de stabiliteit voor eigenaars en hun eigendomsrechten te vrijwaren.

Bij al deze positieve reacties heb ik wel nog een aantal vragen. Is het ontwerp van decreet volledig klaar? Kunt u ons een inzicht bezorgen over de timing wanneer u met deze instrumenten naar de Vlaamse Regering zult trekken? Is er al een schatting gemaakt over hoeveel gronden dit zou kunnen gaan? Kan de budgettaire impact van

dit ontwerp al worden begroot? Aangezien de berekening van de planschade zal gebeuren op basis van de actuele waarde van de grond is er nood aan een objectieve schatting van deze waarde. Hoe zal deze schatting gebeuren? Zal deze door de overheid geregeld worden of moet de eigenaar hiervoor zelf een beroep doen op een notaris, landmeter of immobiliënmakelaar? Met andere woorden, blijven de lasten voor eigenaars beperkt tot de huidige situatie?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Op 20 december 2013 keurde de vorige Vlaamse Regering de principes goed voor een aanpassing en harmonisatie van de verschillende compenserende vergoedingen, die door deze regering verder zullen worden uitgewerkt. Deze harmonisatie moet zowel duidelijkheid brengen over de onderlinge verhouding als over de berekeningswijze van de vergoedingen. Het uitgangspunt hierbij is te komen tot een uniforme procedure voor drie vergoedingsstelsels: de planschadevergoeding die de huidige planschaderegeling en de kapitaalschaderegeling combineert en die dus samenhangt met een bestemmingswijziging, een gebruikersvergoeding en een eigenaarsvergoeding voor nadelige effecten op basis van sectorregelgeving.

Hierbij is het mijns inziens uitermate belangrijk te streven naar een zeker evenwicht tussen de planbaten enerzijds en de planschaderegeling anderzijds om onze ruimtelijke planning betaalbaar te houden op de drie bestuursniveaus.

Intussen is ook hard gewerkt aan een nieuw ruimtelijk beleid, het BRV. We staan daar allemaal achter. We hebben het al gehad over de krijtlijnen en de krachtlijnen daarvan en we hebben het gekaderd in onze klimaatresolutie. Maar we zeggen ook allemaal dat er wel degelijk bruikbare instrumenten moeten zijn om die goede principes van het BRV in realiteit om te zetten.

Minister, u kondigde onlangs aan dat de bestaande vergoedingen worden opgetrokken. U verwees ook naar andere mogelijkheden, namelijk het systeem van grondenruil en verhandelbare bouw- of ontwikkelingsrechten. Dit zijn nieuwe instrumenten die vandaag nog niet bestaan in tegenstelling tot planschade, maar die mogelijk een alternatief kunnen zijn in dat vergoedingsstelsel dat we voor ogen hebben.

Minister, in welke mate wordt bij de uitrol van het nieuwe Instrumentendecreet rekening gehouden met de uitgangspunten en principes zoals vastgelegd in de door de regering goedgekeurde conceptnota van december 2013?

In de rand van de discussie over de compenserende vergoedingen wordt vaak gesproken over de planbatenheffing. Op welke manier zult u in het Instrumentendecreet beide systemen aanpassen om te komen tot een zo goed mogelijk evenwicht? De heer Ceysens had het al over het verhogen van de planschade en de planbaten, maar ik vraag me af of die wel dicht genoeg bij elkaar komen om echt een betaalbaar en werkbaar systeem te hebben voor ons ruimtelijk beleid.

Het regeerakkoord voorziet ook in andere instrumenten zoals voorkooprechten, planologische ruil en het nieuwe instrument van verhandelbare ontwikkelingsrechten. Deze instrumenten zijn allemaal gericht op een betere ruimtelijke ordening, dus het vrijwaren van goede locaties – het bieden van meer mogelijkheden op goede locaties – en het neutraliseren van slechte locaties.

Bent u van mening dat de overheid in eerste instantie naar deze instrumenten moet grijpen in plaats van vergoedingen uit te betalen? Hoe kunt u garanderen dat naast het systeem van vergoedingen ook andere systemen zoals die verhandelbare bouwrechten echt zullen worden gebruikt? Ik kan me voorstellen dat mensen voor de gemakkelijksoplossing kiezen en opteren voor de vergoeding terwijl alle andere mogelijkheden in de kast blijven liggen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik zal proberen de gestelde vragen te bundelen. Een eerste reeks vragen gaat over het Instrumentendecreet zelf en de inhoud daarvan. De twee reeks gaat specifiek over de planschade en de planbaten en de derde groep gaat over de budgettaire en financiële impact.

Wat het Instrumentendecreet zelf en de timing betreft, zijn de teksten klaar. Zij zitten momenteel in politieke bespreking en gaan nadien naar de Vlaamse Regering. Het gaat dus niet alleen over de harmonisatie van compenserende vergoedingen en koopplichten, maar over een pak nieuwe instrumenten die we voorleggen zoals planologische ruil en verhandelbare bouwrechten.

In de voorstellen die op tafel liggen, worden alle vergoedingen herleid tot één eigenaarsvergoeding en één gebruikersvergoeding. De planschadevergoeding valt onder de eigenaarsvergoeding. We zorgen ervoor dat de principes uit de conceptnota waar u naar verwijst, mijnheer Vandaele, volledig worden nageleefd en dat de procedures en berekeningswijze voor die compenserende vergoedingen effectief worden gestroomlijnd.

We moeten dit bekijken als een soort van instrumentenkoffer. Afhankelijk van wat men wil realiseren en in welk gebied, kan men andere instrumenten hanteleren. Het is dus niet de bedoeling dat er enkel wordt ingezet op planschade en planbaten. Integendeel, door het uitwerken van verhandelbare ontwikkelingsrechten, herverkaveling met kracht van wet, met planologische ruil, is het de bedoeling dat er heel wat kan worden gestuurd. Er kan worden gestuurd op verschillende niveaus, op het vergunningenniveau maar ook vooral op het niveau van de ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Een aspect van die instrumentenafweging is natuurlijk ook altijd de kostenefficiëntie en de effectiviteit van de gekozen instrumenten. Men zal dus telkens op basis van de eigenheid van het project en het proces ook best kiezen welke instrumenten worden ingezet. Het Instrumentendecreet bevat dus niet sowieso een bepaling waarin staat dat in een bepaald geval dit of dat instrument wordt gehanteerd. Het zal de initiatiefnemer zijn die daar een beslissing over moet nemen. Het is niet de bedoeling dat vanuit het Instrumentendecreet bepaalde instrumenten naar voren worden geschoven.

De planbaten en de planschade zijn maar een onderdeel van het Instrumentendecreet. Er wordt inderdaad voorzien in een optimalisatie van de planschade en de planbaten. Ik wil ook benadrukken dat het nooit de bedoeling is geweest dat planbaten en planschade elkaar budgettair in evenwicht zouden brengen. De planschade is een vergoeding voor een effectief toekomstig waardeverlies ten gevolge van een bestemmingswijziging. Bij planbaten gaat het altijd over een gedeeltelijke recuperatie van een potentiële waardevermeerdering bij een planinitiatief. De aanpassing van de planbatenheffing kan moeilijk worden beschouwd als de afspiegeling van wat men gaat doen met de planschade. Wat kan men bijvoorbeeld op het moment van een herbestemming belasten? Wanneer nadien de grond wordt vervreemd, wordt ook de winst afgetopt en betaalt men al een stukje op de meerwaarde die men heeft gecreëerd. Daar zit dus een ander systeem achter.

De verhouding tussen de geïnde en uitbetaalde bedragen is een belangrijk werkpunt. De verschillende aspecten van de planbatenregeling zoals de koppeling van een startfeit zorgen voor een scheefgetrokken verhouding tussen de inkomsten en uitgaven ten gevolge van planningsinitiatieven en vragen natuurlijk een optimalisatie.

Zoals ik eerder al zei, geeft het Instrumentendecreet uitvoering aan de conceptnota over de harmonisatie van compenserende vergoedingen. De bestaande compenserende vergoedingen worden herleid tot een eigenaarsvergoeding en een gebruiksvergoeding.

De procedurele harmonisatie impliceert voor de planschadevergoeding een belangrijke overschakeling van een gerechtelijke naar een administratieve afhandlingsprocedure. Dat zal ook de drempel verlagen voor eigenaars omdat de stap naar de rechter niet meer moet worden gezet. De procedure voor de aanvraag van een planschadevergoeding voor een burger wordt op die manier toegankelijk. Voor een overheid is dat ook het geval wanneer het gaat over het innen van planbaten.

Wat met woonuitbreidingsgebieden? Daar kan ik geen algemeen antwoord op geven. Planschade is de schade die de eigenaar van een bebouwbare grond ondervindt als een grond door een bestemmingswijziging niet meer bebouwbaar of verkavelbaar is. Dat is in elk individueel dossier verschillend. Ongeacht of de grond gelegen is in een woongebied of een woonuitbreidingsgebied, voorziet de Codex Ruimtelijke Ordening in een aantal toepassingscriteria, wanneer je daar een beroep op kunt doen.

Wat betreft de vraag over de mogelijkheid tot herstel in natura, is het zo dat dit gebeurt na een vonnis of arrest. Door de omzetting van een gerechtelijke naar een administratieve afhandlingsprocedure is er geen sprake meer van een vonnis of een arrest en wordt dit artikel normaal gezien zonder voorwerp.

De berekeningswijze van de planschadevergoeding is op dit moment nog politiek in bespreking en moet eerst nog principieel goedgekeurd worden. De schatting zit verwerkt in de geharmoniseerde administratieve procedure voor alle eigenaarsvergoedingen, en het is essentieel dat dit objectief kan gebeuren. Dat is zo voorzien in de voorgestelde procedure. Het is niet de bedoeling dat de burger geacht wordt een schatter in te schakelen. De burger heeft wel de mogelijkheid om eventueel bezwaar in te dienen.

De geharmoniseerde procedure – en dat vind ik cruciaal – zal ook een globaal administratief beheer mogelijk maken. Een op te richten vergoedingendatabank zal ook een totaaloverzicht geven. Dat zorgt voor meer objectiviteit, transparantie en een uniforme behandeling.

Wat betreft de vragen naar de budgettaire en financiële impact, blijft het altijd een beetje de discussie van de kip of het ei. Zolang je geen duidelijkheid hebt over het Instrumentendecreet en de richting welke dat uitgaat op het gebied van de eigenaarsvergoeding en die planschade, is het moeilijk om de impact uit te rekenen. Niettemin hebben we die studie besteld. We hebben daar al een eerste overzicht van gekregen, maar er moeten nog verdere berekeningen gebeuren omdat er naar mijn mening te weinig rekening wordt gehouden met de kosten die er ook zijn wanneer we niets doen. Ook bij een standstill zijn er immers kosten, zoals voor nutsvoorzieningen en overstromingen, bijvoorbeeld. Nogmaals, de berekeningen hangen ook af van de instrumenten die je hebt. Het blijven ook altijd ruwe schattingen, dat moeten we voor ogen houden, die voor interpretatie vatbaar zijn.

Daarom heb ik al geprobeerd om aan te geven, op vraag van de heer Vandaele, dat je daar als overheid in kan sturen. Het is niet de bedoeling om alles te gaan uitbetalen. We hebben veel andere instrumenten en we hopen dat we daar in eerste instantie een beroep op kunnen doen. Daar is dus nog een grote marge beschikbaar. Het blijft zo dat we tegen het einde van het jaar die berekeningen globaal in kaart moeten hebben. We moeten eerst de richting kunnen bepalen in het Instrumentendecreet en dan pas kunnen we daar uitspraken over doen. Mevrouw Peeters, ik kan nog geen uitsluitsel geven over de bedragen. Afhankelijk van de scenario's kan dat nog enorm variëren.

Mevrouw Pira, u vraagt naar de budgettaire impact. Ik zei al dat het ervan afhangt welke richting we uitgaan en dat het een discussie van de kip of het ei is. Ik vind het belangrijk dat de overheid bepaalde keuzes kan maken. We hebben een transitie uitgetekend van 6 hectare naar 0 hectare. Dat staat zo in het witboek. We hebben ook een tussentijdse doelstelling in 2025. Het is aan de overheid om op

basis van de beschikbare budgetten het tempo te bepalen van de te nemen beslissingen. Het is voor mij belangrijk dat we daar dan verder mee aan de slag kunnen gaan. Alles hangt ook af van het individueel planningsproces om daarop in te spelen en dat systeem daarop te enten.

Wat betreft de vragen over een nieuw financieringssysteem is het zo dat de transitie is uitgetekend en dat er tal van andere instrumenten zijn. Het gaat niet alleen over de budgetten. Per initiatief dat genomen wordt zal telkens de betaalbaarheid moeten worden bekeken en de vermoedelijke planschade als die er is. Er zijn tal van andere instrumenten en de beslissingen moeten op basis daarvan verder genomen worden.

Het is een beleidskeuze die al in het witboek vervat zit om die transitie te maken. Die ambitie moeten we waarmaken als regering, en we zullen daar de nodige middelen tegenover moeten stellen. Dat is alvast mijn overtuiging.

Het witboek is een belangrijke stap in de opmaak van het volledige Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. We zijn op dit moment volop bezig met de optimalisering en concrete uitwerking van de strategische visie. Die instrumentenmix en de financiële raming is daar in het bijzonder mee verbonden. Het werd daarnet al mooi verwoord door de heer Vandaele: de ambitie die vervat zit in het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen werd ook uitdrukkelijk onderschreven in de klimaatresolutie van het parlement, die hier kamerbreed werd goedgekeurd. Dat zit daar ook in verankerd, en niemand twijfelt eraan dat we die omslag willen maken en dat we die visie vanuit de meerderheid en zelfs vanuit de oppositie volledig onderschrijven.

Met de goedkeuring van het decreet Ruimtelijke Ordening in 1999 werd het Planschadefonds afgeschaft. Sindsdien worden planschadevergoedingen en aanverwante kosten betaald vanuit het Grondfonds. Ontvangsten voor het Grondfonds komen uit de inkomsten van de planbatenheffing. De inkomsten van het Grondfonds komen uit de dotatie van het departement, in 2016 ten belope van 5,5 miljoen euro en in 2017 ten belope van 1,4 miljoen. Voor 2018 is er een raming opgesteld in de begroting, maar dat moet nog worden bijgesteld. Het opgebouwde saldo binnen het Grondfonds bedraagt 39 miljoen euro volgens de stand van zaken op 29 september 2017. Het voorstel van Instrumentendecreet dat momenteel wordt besproken, omvat verschillende opties tot verhoging van de planbatenheffing. Ik ben voorstander van een gerichte bijstelling, maar dit moet nog worden voorgelegd aan de regering.

Het is niet mogelijk om de extra inkomsten in te schatten. Dat is afhankelijk van de richting die we uitgaan en van de verschillende RUP's die worden opgemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We kijken samen met u uit naar het Instrumentendecreet. We hopen dat het er snel zal komen.

Ik vind het positief dat u nadrukkelijk hebt geduimd dat men planbaten en planschade niet aan elkaar gekoppeld moet zien. Volgens mij wekt de heer Vandaele wel de indruk dat men dat gekoppeld moet zien. We weten allemaal dat de planbaten een ander verhaal zijn.

Voor de volledigheid geef ik nog mee dat de Vlaamse Belastingdienst van 2010 tot 2015 voor 150 miljoen euro aan aanslagbiljetten planbaten verstuurd heeft en daarvan nog niet een derde aan middelen geïnd heeft vanwege talrijke discussies die daaromtrent bestaan. Het is dus heel duidelijk dat het een illusie is dat de planbaten kunnen instaan voor de planschade.

Zoals ik bij de inleiding van mijn vraag al zei, zijn voor ons de eigendomsrechten essentieel en dienen ze te worden gerespecteerd. Mensen hebben hun spaargeld

gebruikt om een bouwkaavel aan te kopen, en als die bouwkaavel straks een andere bestemming krijgt, moet daar een volwaardige vergoeding tegenover staan. Ik ben blij dat vorige week werd aangekondigd dat er een nieuwe regeling komt voor planschade en dat men wil overgaan naar een vergoeding van 100 procent. Ik hoop dat het effectief zo zal zijn. We herinneren ons allemaal de heisa rond de boskaarten. We hebben toen een berekening gemaakt van wat dat de planschade moest bijbrengen aan middelen. Het ging toen over 523 hectare woongebied, en als ik dat bereken tegen een schappelijke prijs van 178 euro per vierkante meter, dan had men, alleen al voor de vergoeding van die boskaarten, een bedrag van 745 miljoen euro op tafel moeten leggen. Dat is bijna 1 miljard euro. In mijn initiële vraag heb ik verwezen naar het verhaal dat in het verleden telkens de ronde deed dat men 1,5 miljard nodig heeft als men alles wil omzetten via een planschaderegeling. Dat is onbegonnen werk, want die middelen zijn er niet.

Minister, u zei terecht dat er nog andere instrumenten zijn, die verder uitgewerkt moeten worden. Ik zit dan toch nog altijd met het volgende dilemma. Het groenboek voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen dateert van 2011, het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen dateert van december 2016. In dat witboek staat meermaals dat men het bestaande juridische aanbod wil neutraliseren. Dat betekent de facto dat men woongebied en industriegebied, of met andere woorden, 'harde' bestemmingen in het gewestplan, wil omzetten in 'zachte' bestemmingen. Als men dat wil doen, moeten daarvoor de nodige middelen en/of instrumenten voorhanden zijn. Vandaag is dat er nog niet. We kijken uit naar het Instrumentendecreet. Toch blijven we erbij dat heel die maatschappelijke kosten-batenanalyse vooraf had moeten gebeuren en niet nu pas, tegen eind december. Ik kijk alleszins uit naar die resultaten, en u zegt terecht dat in die maatschappelijke kosten-batenanalyse ook moet worden opgenomen wat een standstill inzake ruimtelijke ordening betekent.

We moeten volgens mij wel degelijk iets doen inzake ruimtelijke ordening, maar met respect voor de eigendomsrechten. Daar wil ik op blijven hameren. Die 100 procentvergoeding is een stap in de goede richting, ook al de rest zal duidelijk in kaart moeten worden gebracht.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik heb aandachtig naar uw antwoord geluisterd en naar de reactie van mevrouw Peeters. Ik zou wel graag eens een vlieg zijn bij de bespreking over dat Instrumentendecreet binnen de regering. Het gaat er wellicht redelijk heftig aan toe.

Ik ben ook heel benieuwd naar het resultaat, maar ik heb in elk geval gemerkt dat u vaak de nadruk hebt gelegd op het feit dat de instrumentenkoffer niet enkel bestaat uit planschade en planbaten. U zei een paar keer dat het 'maar een onderdeel' is. Op een bepaald moment zei u ook: 'Het is nooit de bedoeling geweest om budgettair de zaken in evenwicht te brengen.'

Daaruit kan ik besluiten dat de kloof tussen planschade en planbaten niet zal worden gedicht. U zegt dat het andere instrumenten zijn. Uiteraard, dat weten we allemaal. Maar het verhaal van de harmonisering van de compenserende vergoedingen is erg aan het opschuiven richting niet harmoniseren.

Minister, u distantieert zich heel erg van de originele gedachte dat die toch meer met elkaar in evenwicht zouden moeten worden gebracht. Een bepaald kamp in de regering is aan u aan het trekken, en we staan verder af van wat de bedoeling was. Dan druk ik me nog voorzichtig uit.

Nu verschuift het debat naar de planbaten, naar de inkomsten en de uitgaven, waar inderdaad een heel groot verschil in zit. Ik heb daar een tijd geleden een

schriftelijke vraag over gesteld. Nog niet 1 procent van de geschatte meerwaarde werd geïnd. Dat moet hoe dan ook gebeuren, maar ik onthoud uit uw antwoord vooral dat u zich van het idee dat de compenserende vergoedingen moeten worden geharmoniseerd, steeds verder verwijderd.

Minister, u hebt gezegd dat het Instrumentendecreet werkelijk heel belangrijk is. Als we denken aan de boskaart, maar ook aan de woonuitbreidingsgebieden die u hebt opgevraagd aan de lokale besturen, dan is dat Instrumentendecreet daar het sluitstuk van. U hebt gezegd dat de teksten klaar zijn en dat ze nadien naar de Vlaamse Regering gaan. Kunt u ons precies zeggen wanneer? Is dat ver in het najaar of misschien begin volgend jaar, of is het volgende maand? Het zou fijn zijn om daar meer details over te krijgen.

Minister, u was heel stellig in uw bericht dat u de planschade zou optrekken tot 100 procent van de werkelijke waarde. Wat is de werkelijke waarde? Is dat de geïndexeerde waarde van de aankoop of is dat de waarde die een grond zou hebben als die zou worden bebouwd? Hebt u daar al een idee van?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, ik heb twee punten uit uw antwoord genoteerd, die ik toejuich. Ten eerste, dat men zelf zal kiezen uit de instrumentenkoffer die wordt voorgeschoteld. Dat is een heel belangrijk punt voor ons. En vooral ook dat we ze verschuiven naar een administratieve in plaats van een gerechtelijke procedure. Daardoor zal de procedure toegankelijker worden.

Collega's, het is duidelijk dat dit plan geld zal kosten. Mevrouw Pira, u zegt dat de werkelijke waarde de geïndexeerde aankoopwaarde is. Als je aan de man in de straat gaat vragen wat de werkelijke waarde is van een bouwgrond, dan moet u dat eens vergelijken met een geïndexeerde aankoopwaarde van twintig jaar geleden. Hij of zij zal volmondig antwoorden hoe hij of zij dat interpreteert.

Ik begrijp u niet goed als u wilt doen geloven dat planbaten en planschade elkaar in evenwicht gaan houden. Ik dacht dat het uitgangspunt van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen was dat we open ruimte in Vlaanderen zouden vrijwaren, dat we een hele hoop harde bestemmingen in Vlaanderen niet in gebruik gaan nemen. Dat er vandaag links of rechts nog wat open ruimte misschien een harde bestemming zal krijgen, waardoor planbaten ontstaan, dat wil ik nog geloven, maar dat moet toch absoluut, absoluut een heel kleine fractie zijn ten opzichte van het gedeelte harde en zachte bestemming.

Mevrouw Pira, als ik u hoor zeggen dat planbaten en planschade met elkaar in evenwicht moeten zijn, dan moet u gewoon zeggen: we houden vandaag een ruimtelijk evenwicht in Vlaanderen, we laten het principe van open ruimte vrijwaren los en we doen verder zoals we vandaag bezig zijn. Of u moet zeggen: wij gaan vanuit het Vlaams Parlement in Brussel beleidsintenties formuleren, maar we gaan wel de individuele burger die de pech heeft dat de keuze om open ruimte te vrijwaren in een harde bestemming op zijn eigendom gebeurt, niet de rekening doen betalen.

Er zijn maar twee mogelijkheden, tenzij u kunt toveren. Eigenlijk ben ik toch vrij verwonderd over uw vraag.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, welk instrument kiezen we uit die koffer? Als ik het goed heb begrepen, zegt u dat project per project de initiatiefnemer zal moeten beslissen. Ik geloof niet dat u hebt gezegd dat de eigenaar of de gebruiker die recht heeft op die schade, zal kunnen kiezen. Het is dus niet het individu, maar de initiatiefnemer. Ik noteer dat.

Collega Peeters zegt dat er nog heel wat facturen inzake planbaten openstaan, ongeveer voor 150 miljoen euro. Misschien is dat een misverstand, omdat we allemaal weten dat die planbaten natuurlijk niet verschuldigd zijn op het moment van de bestemmingswijziging, maar later.

Minister, ik had het ook over de fameuze conceptnota van eind 2013, waarop we terugvallen op de dingen die we nu doen. U zegt dat we dat behoorlijk goed volgen, onder andere met de vereenvoudiging van het vergoedingsstelsel. U hebt het over twee, maar ik dacht dat er nog meer waren. U zegt dat het enkel nog de eigenaars- en de gebruikersvergoeding is. Als dat inderdaad zo is, is dat een flinke vereenvoudiging.

Wat ook in de conceptnota stond, was dat er zou worden vergoed voor een disproportioneel nadeel. Dat is natuurlijk heel belangrijk, want daar wijken we echt wel af van de conceptnota. Dan zaten we in die 80 procent van de verwervingswaarde. Nu gaan we veel verder dan dat.

Inzake de verhouding planbaten-planschade staat toch ook in de conceptnota dat er meer evenwicht moet komen om zo een betaalbare ruimtelijke planning op de drie niveaus mogelijk te maken. Collega Ceyssens, u hebt natuurlijk gelijk, dat kan nooit één op één zijn. Als we het ernstig nemen met de verhardingsstop, zullen er bijna geen planbaten meer zijn, of toch veel minder. Het kan natuurlijk altijd nog als je bestemmingen ruilt. Maar goed, daarover zijn we het eens.

Ik blijf wel geloven in het principe. Ten opzichte van de burger is het maar fair om te zeggen: als u door een beslissing van de overheid ineens een stuk grond opgewaardeerd ziet – iets waar u zelf geen verdienste aan hebt, het is de overheid die beslist om bijvoorbeeld van landbouwgrond bouwgrond te maken, waardoor het stuk grond meer waarde krijgt –, dan is het maar normaal dat u een flink stuk van wat u daar extra aan verdient, ter beschikking stelt aan een fonds om de mensen die de pech hebben dat ze, ook door een beslissing van de overheid waar ze zelf niets aan kunnen doen, het omgekeerde zien gebeuren, namelijk dat hun grond in waarde daalt. De belastingbetaler, die daar niets mee te maken heeft, moet zo veel mogelijk worden ontzien. De mensen die door een overheidsbeslissing iets meer kunnen doen dan vroeger, moeten meebetalen om de mensen die iets minder kunnen doen, te vergoeden.

Misschien moeten we hiervoor toch wat ruimer kijken dan alleen maar naar de gevallen van bestemmingswijziging. Misschien moeten we durven kijken naar het ogenblik dat mensen morgen meer kunnen realiseren dan vandaag.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik wil me aansluiten bij de haast poëtische bedenkingen van collega Vandaele. Het principe klinkt mooi. Het zou natuurlijk al een heel mooi begin zijn als u iets doet aan het probleem waar collega Peeters op wees, namelijk dat we vandaag de grote meerderheid van de planbaten, ook al zouden ze verschuldigd zijn, niet geïnd krijgen. De achterstand is daar nog altijd bijzonder groot. Het zou leuk zijn minstens al die bijdragen te kunnen krijgen van de betrokkenen in plaats van van de belastingbetaler. Die zal immers nog een pak meer moeten betalen voor de noodzakelijke beslissingen die we gaan nemen.

Minister, ik kijk met almaar stijgende nieuwsgierigheid uit naar dat Instrumentendecreet. Ik denk dat ik niet de enige ben. Dit gaat natuurlijk niet alleen maar over beleid en maatregelen en bevoegdheden van de Vlaamse Regering, maar ook van andere bevoegde overheden, in de eerste plaats gemeenten en provincies, die in bepaalde gevallen ook mee opdraaien voor de planschaderegeling. Als u zegt dat er politiek overleg is binnen de Vlaamse Regering, is er dan over de voorgenomen instrumenten, mogelijkheden, investeringen en kosten op enige manier overlegd –

formeel, informeel of hoe ook, bijvoorbeeld met de gemeenten of de provincies – over de haalbaarheid en financierbaarheid van een aantal instrumenten en de verdeling van de lasten? Ze draaien ervoor op of zullen er mee voor opdraaien. Ze zullen dus minstens geïnteresseerd zijn in wat er op stapel staat.

Minister, ik sluit me aan bij de mogelijkheid van de heer Vandaele om dwingende maatregelen op te leggen in de richting van ruil en verhandelbare rechten dan pure cashverschuivingen. Zal daar echt aan worden gewerkt? Hoe moeten we dat zien? Ik heb begrepen dat u daarop ingaat en de mogelijkheid open laat. Hoe ziet u dat concreet? Kunt u dat meer toelichten?

Minister, als u niet wilt dat dit probleem nog weken lang iedereen's zenuwachtigheid vergroot, is het misschien wel nuttig om zo snel mogelijk met iets op tafel te komen waarover een debat kan zijn in dit parlement.

Ik ben ook wel gerustgesteld door van collega Ceyskens klaar en duidelijk te horen dat het niet meer zijn bedoeling is om wat dan ook in waarde te laten stijgen door bestemmingswijzigingen van de grond. We zijn dus voorlopig op ons gemak, maar ik zou toch aandringen op enige spoed.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, we moeten vooral eerlijk zijn met onszelf. We kunnen niet tegelijk warm en koud blazen. Ofwel is het ons menens – zo is het ook heel breed gestemd door meerderheid en oppositie in het parlement – om iets te doen aan de 6 hectare openruimte-inname die er per dag is, ofwel niet. Als het ons menens is – zo lees ik het ook in de beslissingen die zijn genomen, en zo heb ik het hier ook vandaag van iedereen begrepen –, dan moet daar inderdaad een beleid tegenover staan: een beleid dat respect heeft voor het eigendomsrecht, maar daar ook de juiste instrumenten naast zet. Het is een reeks van instrumenten die op tafel liggen. Wat mij betreft gaat dat zo gauw mogelijk naar de Vlaamse Regeringstafel. Ik heb van alle meerderheidspartijen begrepen dat het snel mag gaan. Ik heb dat gehoord in alle tussenkomsten vandaag, maar dan moet er natuurlijk ook boter bij de vis zijn.

Je kunt een ruimtelijk beleid voeren. Collega Peeters zegt dat we de boskaart kunnen nemen om dan op 754 miljoen euro uit te komen. 1,5 miljard euro is ook al genoemd. Dat zijn bedragen die je niet in een jaar tijd uitgeeft. Het is net de bedoeling van het plan dat we vandaag op 6 hectare zitten en naar 0 hectare gaan tegen 2040, zodat we dat kunnen spreiden in de tijd op een aanvaardbare manier voor iedereen. Dat is de bedoeling.

Het is niet de bedoeling om massaal schade uit te betalen. We gaan plan per plan, project per project kijken wat de beste instrumenten zijn die we daarvoor inzetten. Het is dus echt wel gebiedsgericht en projectmatig dat we dat zullen bekijken. Het is inderdaad een nieuwe manier van werken, maar als je iets wilt realiseren, moet je ook bereid zijn om daar middelen tegenover te stellen. Als we niks gaan doen, gaan we ook grote maatschappelijke kosten tegemoet. Denk aan overstromingen, aan grote periodes van droogte, aan extra nutsleidingen die we moeten leggen, waterzuivering. Het zijn maar enkele voorbeelden van zaken die op ons afkomen om nog niet te spreken over de files die ons dagelijks doen stilstaan en ook geld kosten.

Wat betreft de planbaten heb ik daarnet gezegd dat je nooit een evenwicht zult kunnen hebben. Dat meen ik ook. Ik denk dat dat hier door de meeste leden, uitgezonderd mevrouw Pira, bevestigd is. In het voorstel zoals ik het op de tafel heb gelegd, is er ook een verhoging van de planbaten. Ik denk dat wat dat betreft, het voorstel conform de conceptnota is, waar we naar een verhoging gaan van 66 procent van de planbaten. Dat klinkt spectaculair, maar dat is een grotere verhoging

dan dat we van 80 naar 100 gaan bij de planschade. Het gaat van 30 naar 50 zoals het voorstel op de tafel ligt. Nogmaals, het is een voorstel dat door mij wordt geformuleerd maar waar nog politiek verder over moet worden gepraat.

Wat betreft het overleg dat daarrond plaatsvindt en de betrokkenheid van de andere lokale besturen, gemeentelijk maar ook provinciaal en intergemeentelijk, is het zo dat er een consultatie loopt met de lokale besturen over de teksten die op de tafel liggen wat betreft het BRV. Voor het Instrumentendecreet willen wij eerst politiek de lijn vastklikken en dan in overleg gegaan, waarna we dan de zaken ook met de VVSG en de VVP verder kunnen bespreken. Het is uiteraard de bedoeling om ook de lokale besturen daarbij te betrekken.

Ik denk dat het Instrumentendecreet een mooi verhaal is om de plannen die we allemaal onderschrijven, tot een goed einde te brengen, maar je moet dat spreiden in de tijd, je moet dat realistisch doen, je moet dat op een betaalbare manier doen. Daarvoor is er die spreiding in de tijd, samen met andere instrumenten. Het is dus niet de bedoeling om van alle harde bestemmingen in Vlaanderen aan de hand van één pennentrek te gaan zeggen dat men daar niets meer kan doen en we planschade gaan uitbetalen. Dat is niet het verhaal van de Vlaamse Regering. Het is iets dat wij omzichtig aanpakken. Het moet stap voor stap gebeuren, in stukjes, gebiedsgericht op basis van ruimtelijke uitvoeringsplannen. Dat is volgens mij de enige manier om tot een haalbaar plan te komen, dat ook betaalbaar en maatschappelijk aanvaardbaar is. Daar wil ik heel nauw over waken, namelijk dat we de drie evenwichten bewaken, betaalbaar, haalbaar en aanvaardbaar, en dat we daar stap voor stap te werk mee gaan. Als je dat bruusk doet, ga je een reactie krijgen zoals we jammer genoeg hebben gezien met de boskaart. Dat werkt niet. Dat is de beste manier om het niet te doen slagen. We moeten dat zeker op een andere manier doen. We moeten op voorhand een duidelijk zicht hebben over de instrumenten en hoe we die gaan inzetten, en dan pas kunnen we tot actie overgaan.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, uw opmerkingen over haalbaar, betaalbaar en aanvaardbaar kan ik zeker mee onderschrijven. Koken kost nu eenmaal geld. Als men het ruimtelijk transitieproces wil doorzetten, als men een aantal harde bestemmingen van wonen en industrie wil omzetten naar zachte bestemmingen, dan moet daar uiteraard in de nodige middelen voor worden voorzien.

U zegt dat u dat niet wilt doen op een jaar tijd. Ik wil tegelijkertijd opnieuw een pleidooi houden voor inspraak en voor volwaardige vergoedingen. Ik moet opnieuw verwijzen naar wat er is gebeurd met de boskaart en met de omzendbrief van de ruimtelijke transitie. Eenzijdige rechtshandelingen van de overheid maken de burgers, de grondeigenaars ongerust. Daar wil ik zeker over waken.

Ik heb daarstraks collega Vandaele horen zeggen dat de initiatiefnemer moet kunnen bepalen welk instrument straks wordt ingezet om het ruimtelijke transitieproces door te zetten. Ik denk dat het niet aan de initiatiefnemer is maar op de eerste plaats aan de eigenaar, wil men, opnieuw, het verhaal aanvaardbaar en haalbaar maken.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik merk op dat u ondanks aandringen toch niet erg in detail gaat over wanneer het Instrumentendecreet nu juist wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Daar moeten we het mee doen.

Ik wil eindigen met een positieve noot. U hebt gezegd: 'Ofwel is het ons menens, ofwel niet. En als het ons menens is, dan moet er een beleid tegenover staan.' Daar ben ik het volledig mee eens. U hebt ook gezegd: 'Als we niets doen, dan staan we ook voor heel veel kosten.' Daar hebt u honderd procent gelijk in.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Ik wil me bijna volledig aansluiten bij de laatste woorden van mevrouw Pira. Ik denk dat we het hier uiteindelijk allemaal over eens zijn: als we gaan naar een nieuw ruimtelijk beleid in Vlaanderen, kan dat ons op termijn geld besparen, maar in eerste instantie zal het geld kosten. Als we als overheid dat beleid willen uitstippelen, dan moeten we daar het geld voor durven klaarleggen en dat niet afwentelen op de individuele burger. Ik denk dat hiermee een grote stap in de goede richting is gezet.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mevrouw Peeters zegt dat ik daarnet zou hebben gezegd dat het de initiatiefnemer is die bepaalt welke instrumenten het zijn en niet de eigenaar. Neen, ik heb gezegd dat ik dat van de minister hoorde. Tenzij ik de minister verkeerd begrepen heb, was het dat wat ik de minister hoorde zeggen. Ik heb het maar herhaald om zeker te zijn dat het inderdaad dat was wat de minister zei.

We willen allemaal een correcte vergoeding voor wie zijn of haar grond in waarde ziet verminderen. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn, en dat we het er ook over eens zijn dat daar middelen voor nodig zijn. Los van de ruilbouwrechten enzovoort, zullen we toch in bepaalde gevallen klinkende munt nodig hebben, vrees ik.

Als we a zeggen, collega's, moeten we ook b zeggen, namelijk: waar gaan we die middelen dan halen? Wat mij betreft liefst niet te veel gewoon bij de belastingbetaler uit de algemene middelen, de belastingbetaler die misschien niet eens zelf een stuk grond heeft, laat staan dat die in waarde zou kunnen verminderen of vermeerderen. We moeten het volgens mij op de eerste plaats proberen te halen bij die mensen die op hun grond in de toekomst meer kunnen realiseren dan vandaag het geval is. Ik vind dat een heel rechtvaardig systeem, een heel eerlijke manier van werken, waar een eigenaar ook geen problemen mee kan hebben, namelijk dat als je ineens een lust krijgt, je ook een stukje van de last op jou neemt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de bevraging van de gemeenten inzake woonreservegebieden – 2807 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de bevraging van de lokale overheden inzake het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden – 2969 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de cijfers betreffende de schrapping van woonuitbreidingsgebieden – 11 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, we kennen allemaal het verhaal. In de loop van de maand juni kregen alle lokale besturen een schrijven van het Departement Omgeving met als titel 'Bevraging naar aanleiding van de voorbereiding van een positieve en negatieve lijst voor de woonreservegebieden'. We hebben daar in de plenaire vergadering van 14 juni al een debat over gehad. Toen waren

onze bedenkingen vooral dat de periode waarbinnen lokale besturen een antwoord moesten geven, minder dan een maand, uitermate kort was en dat de wijze waarop de antwoorden moesten worden aangeleverd – men ging voorbij aan de gemeenteraad, men ging voorbij aan de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (GECORO) – niet kon.

Minister, u hebt toen geantwoord dat de gemeenten die niet klaar konden zijn met de actualisering, eventueel een uitstel zouden kunnen verkrijgen. Dat uitstel was bepleit door de VVSG. Uiteindelijk hebben we allemaal een e-mail gekregen met de vraag om de datum van 7 juli 2017 te respecteren en tegen dan een actualisatie in te dienen. In dat schrijven werd tevens gevraagd om voor zo veel mogelijk gebieden die in de woonuitbreidingsgebieden zijn opgenomen, een standpunt in te nemen. Als er geen consensus was, dan zou u geadviseerd hebben om aan te vinken dat er geen uitsluitel is over het al dan niet ontwikkelen.

We kennen allemaal de voorgeschiedenis. Er is de regeringsverklaring bij aanvang van deze legislatuur, waarin duidelijk is gesteld dat inzake het voorzien in 92.000 extra woongelegenheden, men werk zou maken van kernversterking en verdichting, maar dat het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden met een eenvoudigere, verantwoorde en transparantere methode zou moeten kunnen gebeuren. We hebben ook de conceptnota van 8 mei 2015, waarin die principes werden herhaald en waarbij ook werd gesuggereerd om over te gaan tot de opmaak van positieve en negatieve lijsten.

Nu zijn we een stuk verder. We hebben nu de bevraging gekregen. U zult begrijpen dat dat toch wel heel wat bijkomende vragen en bedenkingen met zich meebrengt. In een recent artikel in het Belang van Limburg van 24 augustus, dat een enquête deed bij de lokale besturen in Limburg, konden we lezen dat er bij de lokale administraties heel wat vragen zijn over hoe het nu zit met de woonuitbreidingsgebieden en de woonreservegebieden. Wat kan nog en wat mag nog?

Minister, ik heb inmiddels een zeer uitgebreid antwoord gekregen op mijn schriftelijke vraag nr. 99 van 18 juli, waarvoor mijn dank. Het antwoord komt al voor een deel tegemoet aan de vragen van de schriftelijke versie van mijn vraag om uitleg die ik heb ingediend. Mijn eerste vraag komt sowieso al te vervallen.

Hoe verzekert u dat de eis die in de conceptnota 'Reservegebieden voor wonen' werd opgenomen om te kiezen voor een transparant en eenvoudig proces, meegenomen wordt in het verdere traject dat vooropgesteld wordt? Opnieuw moet ik verwijzen naar wat is opgenomen in de regeerverklaring aangaande de 93.000 extra woongelegenheden waarvoor men op een eenvoudige en transparante procedure woonuitbreidingsgebied zou kunnen aansnijden en waarbij dan geen werk meer moet worden gemaakt van een voorafgaande woonbehoeftestudie zoals dat vandaag nog steeds nodig is.

Hoe verklaart u dat er in toepassing van artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening wel gedacht mag worden in een positieve en negatieve lijst, maar niet in een neutrale lijst of een lijst van gebieden waar voorlopig geen uitspraak over wordt gedaan? Dit was ook een expliciete vraag van de VVSG. Het lijkt ons aangewezen om dat ook te doen.

Vormt het ontbreken van een decretaal kader, het ontbreken van een afgeklopt Beleidsplan Ruimte Vlaanderen dat objectieve criteria vaststelt, geen probleem voor de wijze waarop lokale besturen vandaag een beslissing moeten nemen over het al dan niet aansnijden van woonuitbreidingsgebieden, iets waarvoor ze reeds allemaal op basis van bestaande regelgeving in het verleden bij de opmaak van ruimtelijke structuurplannen een beslissing genomen hebben? Brengt het ontbreken van het juridisch kader de rechtszekerheid niet in het gedrang? In antwoord op mijn schriftelijke vraag hebt u gezegd dat er al minstens een ontwerp van decreet

is en dat het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen er straks wel zal komen, maar we moeten vaststellen dat het er de facto vandaag nog niet is. Vandaag stel ik mij dan toch de vraag of dat de rechtszekerheid niet in het gedrang brengt.

In een volgende vraag had ik opgenomen hoeveel gemeenten er hebben gereageerd op de bevraging. U hebt daar inmiddels op geantwoord dat 244 gemeenten een antwoord hebben ingediend. Mijn nieuwe vraag is dan: wat met de lokale besturen die geen antwoord hebben gegeven op de schriftelijke bevraging? Wat gebeurt er met de woonuitbreidingsgebieden gelegen in deze gemeenten? Wat gaat men daarmee doen?

Welke vervolgstappen zullen worden genomen op basis van de bevraging die u in juli hebt gedaan? Welke volgende stappen mogen we nu specifiek verwachten?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De open ruimte in Vlaanderen wordt schaarser, en met het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen willen we vermijden dat er nog meer open ruimte verdwijnt. Eén onderdeel – het is maar een onderdeelje van het grote verhaal – om dat tegen te gaan, is het niet meer aansnijden van woonuitbreidingsgebieden (WUG) in Vlaanderen, waarvan we vinden dat ze niet goed gelegen zijn of niet op een zinvolle manier meer aangesneden moeten worden, al is het maar omdat we weten dat er nogal wat woongebied klaarligt dat kan worden aangesneden, los van het feit dat we dan die woonuitbreidingsgebieden zouden moeten aansnijden. In totaal zijn er nog zo'n 13.000 hectare woonuitbreidingsgebieden, woonreservegebieden, waarvan sommige bij een kern liggen, andere te velde liggen, waterziek zijn of moeilijk te ontsluiten.

Om te zorgen dat er een draagvlak komt om sommige WUG's niet te bebouwen, hebt u deze zomer die bevraging gedaan bij de lokale overheden. In De Standaard van 20 september 2017 presenteerde u enkele resultaten. 84 procent van de 308 gemeenten deden mee aan de bevraging en daaruit bleek dat zij bereid zijn om 30 procent van hun woonuitbreidingsgebieden te laten vallen.

De krant zegt: "(...) aangezien er geen interesse is om ze te ontwikkelen." Dat is blijkbaar de uitleg waarom ze die gebieden willen laten vallen. Ik vind dat nogal simpel. 37 procent van de woonuitbreidingsgebieden willen de lokale overheden wel nog ontwikkelen, en van de rest zegt men niet wat men daarmee van plan is.

Minister, in een reactie in de krant zei u dat er een draagvlak is om op korte termijn ongeveer 4000 hectare van de 13.000 hectare aan woonuitbreidingsgebied te schrappen.

Minister, kunt u meer toelichting geven over de bevraging van afgelopen zomer? Zijn er regionale verschillen merkbaar, zijn er verschillende visies per provincie of per regio in Vlaanderen? Welke zijn de motieven van de gemeenten om woonuitbreidingsgebieden wel of niet aan te snijden? Houden ze rekening met de demografische evolutie in hun gemeente, met waterhuishouding en met ontsluitbaarheid, met de aanwezigheid van voorzieningen om van een bepaald gebied te zeggen dat ze het wel nog willen gebruiken of niet meer? Of is het, zoals de krant zegt, enkel als er geen interesse is om ze nog te ontwikkelen? Welke concrete stappen zult u op korte termijn zetten nu dit onderzoek gebeurd is en er duidelijk een draagvlak is, zoals u zelf ook vaststelt, om alvast een deel van de woonuitbreidingsgebieden te laten vallen? Welke concrete stappen zult u zetten aan de hand van deze informatie?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, minister, ik kan mijn inleiding kort houden. Minister, u hebt een brief gestuurd naar de 308 Vlaamse gemeenten, waarbij u wenst te polsen naar de visie van de gemeenten en waarbij ze tot 7 juni jongstleden

konden aangeven of de eerdere opties uit hun ruimtelijk structuurplan nog steeds actueel waren.

Ik wil nog eens duidelijk zeggen dat wij de bottom-upaanpak toejuichen en hoe belangrijk het is om vanuit de lokale besturen mee te kijken hoe er in de toekomst wordt omgegaan met de schaarse open ruimte.

Onlangs hebben we in de krant enkele cijfers gelezen. Daaruit zou blijken dat de lokale overheden bijna 30 procent woonreservegebied zouden willen laten vallen en 37 procent van het woonreservegebied zouden willen ontwikkelen. Er is dus nog onduidelijkheid over ongeveer 32 procent. Alleen vraag ik me af of men niet kort door de bocht gaat om dan onmiddellijk te zeggen dat die 30 procent die men wil laten vallen, overeenkomt met 4000 hectare. Ik begrijp die regel van drie wel: 12.000 hectare woonuitbreidingsgebied en daar 30 procent niet van aansnijden, is 4000 hectare. Dan ga je er automatisch van uit dat die woonuitbreidingsgebieden allemaal even groot zijn. Als die 30 procent toevallig kleine of restwoonuitbreidingsgebiedjes zijn, of het zijn toevallig allemaal mastodonten van woonuitbreidingsgebieden, dan zou dat wel eens een heel ander beeld kunnen geven dan de conclusie die wordt getrokken over die 4000 hectare.

Minister, welke exacte bevindingen zijn er uit de bevraging gekomen? Over hoeveel hectare woonuitbreidingsgebied gaat het hier precies? Kan die 30 procent rechtstreeks worden doorgetrokken naar het aantal hectare? Wat gaat u verder met de binnengekomen gegevens doen? Wanneer kan hierover meer nieuws worden verwacht?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik heb in het parlement al aangegeven waar die bevraging vandaan komt. Ik wil het nog eens herhalen. Ik geloof heel sterk in de bottom-upaanpak. In de conceptnota van 2015 hebben wij afgesproken dat er werk zou worden gemaakt van een lijst van woonuitbreidingsgebieden.

Om een overzicht te hebben van de huidige situatie, vond ik het belangrijk om een bevraging te doen bij de lokale besturen over wat hun concrete visie is, met het oog op zowel het Instrumentendecreet, het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, als natuurlijk ook een decretale basis die er zou moeten zijn om actie te kunnen ondernemen. Die decretale basis is er vandaag niet.

Dus als er een vraag is wat men daar concreet mee zal doen, dan zal er eerst een decretale basis moeten zijn om dat ook te kunnen doen. Ik ben echter bijzonder positief gestemd op basis van de bevraging die we hebben gedaan. Ik zal misschien beginnen met een misverstand uit de wereld te helpen: we hebben niet alle gemeenten bevroegd, van de 308 gemeenten hebben we er 289 bevroegd, de overige gemeenten hebben geen woonuitbreidingsgebieden en zijn dus niet bevroegd.

Ik stel met genoeg vast dat 84 procent van de bevroegde gemeenten, dat zijn 244 gemeenten, de enquête hebben ingevuld. Bij nog eens 5 procent van de online voorbereidingen is een deel ingevuld maar was er nog geen bekrachtigde collegebeslissing op dat moment, waar wij alle begrip voor hebben. Slechts 11 procent van de online bevragingen bleef leeg. Mogelijk zal de respons nog verhogen omdat we uitdrukkelijk aan de gemeenten hadden aangegeven dat ze ook nadien nog hun standpunt konden doorgeven.

De online bevraging peilde bij de gemeenten naar 12.185 hectare woonreservegebied die nog onbebouwd zijn. Die afgerond 12.000 hectare zijn gelegen in 1889 gebieden. Alle gegevens berusten op het aantal gebieden.

De eerste vraag gaat over de exacte begrenzing van het gebied. De gemeenten hadden de gelegenheid om na te gaan of de gewestelijke geografische informatie

correct is. Daar zien we dat 49 procent ja antwoordt, 43 procent neen en 8 procent geen antwoord geeft. Dus de helft van de gemeenten bevestigt de begrenzing van de woonreservegebieden, volgens de andere helft kunnen correcties nodig zijn in de gewestelijke geografische informatie. Dat is een beetje vergelijkbaar met andere kaarten die we in het verleden hebben opgemaakt en waarbij de fouten moeten worden rechtgezet. Dat is hier niet anders, vandaar het belang van de bevraging.

De tweede vraag peilde naar de correctheid van de opties in het gemeentelijk structuurplan en in de atlas voor de woonuitbreidingsgebieden. In totaal heeft 49 procent geantwoord dat het correct is, 43 procent dat het niet meer klopt en heeft 8 procent niet geantwoord. Dat is min of meer hetzelfde beeld als voor de vorige vraag.

De derde vraag peilde bij de gemeenten naar hun huidig inzicht in het al dan niet ontwikkelen. 8 procent gaf geen antwoord, 12 procent ging voor het deels ontwikkelen voor woningbouw, 18 procent voor het niet ontwikkelen voor woningbouw en het behouden van open ruimte, 34 procent gaat voor ontwikkelen en 24 procent geeft geen uitsluitsel over het al dan niet ontwikkelen voor woningbouw, 3 procent opteert ervoor dit deels een andere bebouwbare bestemming te geven.

Van 18 procent van de gebieden achten de gemeenten het niet wenselijk die te ontwikkelen. Dat is positief nieuws. Daarnaast geven de gemeenten aan dat ze 12 procent van de gebieden slechts deels willen ontwikkelen. We moeten verder analyseren over hoeveel hectare het gaat.

We kunnen dus stellen dat 30 procent van de gebieden op basis van het standpunt van de gemeenten geheel of gedeeltelijk in aanmerking kan komen voor de negatieve lijst. Over een kwart van de gebieden kunnen de gemeenten nog geen uitsluitsel geven. Tot slot is 8 procent zonder antwoord gebleven.

We kunnen op dit moment geen overzicht geven van de hectares. Alles wat daarover circuleert, zijn speculaties op basis van gemiddelden. Alle berekeningen die daarover de ronde doen, zijn dan ook voorbarig.

De significante regionale verschillen zien we momenteel niet. Onze diensten zijn die momenteel aan het bekijken en opsplitsen. Ik heb daar dus geen zicht op, mevrouw Peeters.

Mijnheer Vandaele, op de motieven waarom men al dan niet wil ontwikkelen, hebben wij geen zicht. Die gegevens moeten nog worden verwerkt door onze diensten. Een aantal steekproeven tonen wel aan dat de redenen om wel of niet te ontwikkelen, heel divers zijn, bijvoorbeeld ruimtelijke factoren maar vaak verwijst men ook naar een aantal principes zoals het witboek.

Wat de rechtszekerheid en het juridisch kader betreft, is er geen decretale grondslag. We kunnen daar nu geen verdere juridische actie ondernemen. Daar moet wel werk van gemaakt worden.

Uiteraard is het ook zo dat niet alle woonreservegebieden expliciet op één lijst moeten terechtkomen. Er kan ook een neutrale lijst zijn. Het lijkt me logisch dat er niet enkel een positieve en een negatieve lijst is, misschien kan over een aantal zaken ook geen uitsluitsel worden gegeven. Dat blijkt trouwens uit de conceptnota.

Mevrouw Peeters, wat de transparantie en de eenvoudigheid van de procedure betreft, is de conceptnota duidelijk. We zullen dat ook opnemen in de decretale bepaling die als onderbouw moet dienen voor het opmaken van de lijsten.

Wat de negatieve lijst betreft, zal in de decretale bepalingen een vergoedingsregeling moeten worden opgenomen voor eigenaars. Iedereen beseft dat wij respect moeten hebben voor het eigendomsrecht.

Er zullen dus nog verschillende stappen moeten worden gezet. De gegevens van de gemeenten, waaronder de motieven, worden verwerkt. Ook over de hectares moet nog een verdere bevraging gebeuren en we moeten nog een verdere consultatie en definitieve vaststelling doorlopen. Dit alles kan perfect worden gezien in het kader van het BRV en het Instrumentendecreet. Het is het totaalpakket dat we voor ogen moeten houden. Daarbij is het belangrijk te zorgen voor een goede decretale basis.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord en ik begrijp dat er nog heel wat werk aan de winkel is en dat die decretale basis er moet komen. In antwoord op mijn schriftelijke vraag hebt u gezegd dat wat de positieve lijsten betreft, het de logica zelve zou zijn dat voor de gebieden op de positieve lijsten in de toekomst geen principiële akkoord meer nodig is, noch een ruimtelijk uitvoeringsplan, noch een verkaveling. Daar zou dus geen enkele juridische stap meer nodig zijn. Dat kwam me eigenlijk wat vreemd voor. Ik neem aan dat wat dat betreft, de decretale basis er nog niet is, maar misschien kunt u daar toch iets meer over zeggen.

Wat gebeurt er met de 10 procent lokale besturen die niet hebben gereageerd? Hoe zult u dat verder aanpakken? In het witboek BRV wordt telkens aangegeven dat men een gelijkwaardig partnerschap van de lokale besturen en de andere besturen beoogt. Wat dus met de lokale besturen die niet hebben geantwoord? Klaarblijkelijk hebben sommige niet geantwoord om principiële redenen en zijn andere gewoon nalatig geweest. Ik weet niet wat precies de reden is waarom ze niet hebben geantwoord.

Vandaag worden we al geconfronteerd met lange wachtlijsten, zeker in de sociale woningbouw. In de berichten van de Confederatie Bouw lezen we ook dat men vreest dat de grondprijzen zullen blijven stijgen. Moet niet extra rekening worden gehouden met die gegevens wanneer men straks een aantal woonuitbreidingsgebieden definitief schrapt en een aantal negatieve lijsten opmaakt?

Wordt bij het beoordelen van de woonuitbreidingsgebieden die op de positieve lijsten staan, ook nog rekening gehouden met de principes van het witboek BRV, meer bepaald dat die gebieden gelegen moeten zijn aan knooppunten van openbaar vervoer en aan de voorzieningen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mevrouw Peeters, ik hoor u af en toe pleiten om die woonuitbreidingsgebieden gemakkelijker en versneld te kunnen aansnijden. Ik kan daarmee akkoord gaan wanneer het gaat over goed gelegen uitbreidingsgebieden, dicht bij knooppunten. Maar wanneer we dit versoepelen, kan dit alleen wanneer we tegelijk ook die woonuitbreidingsgebieden die slecht gelegen zijn, schrappen. We mogen niet weer de ene beweging doen zonder de andere, de lasten en de lusten moeten ook hier samen gaan.

Persoonlijk heb ik er geen schrik voor dat we opeens bouwgrond te kort zouden komen. We weten immers uit alle prognoses dat we tot 2050 eigenlijk nog veilig zitten, niet alleen met de woonuitbreidingsgebieden maar ook met de woongebieden die we hebben. We hebben die woonuitbreidingsgebieden eigenlijk niet eens nodig. Ik ben het met u eens dat we een aantal van die gebieden die goed zijn gelegen, zeker in de visie van het BRV, niet overboord moeten gooien, maar eigenlijk hebben we ze niet nodig, we hebben nog 42.836 hectare woongebied in voorraad. Ik weet ook wel dat niet elk perceel dat geïnventariseerd is, meteen bebouwbaar is, er zullen er ook wel zijn die dat niet meer of moeilijk zijn. Wanneer we echter versneld een aantal gebieden aansnijden, moet dat gepaard gaan met het schrappen van een aantal andere.

De voorzitter: De heer Ceysens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Wanneer het gaat over goede ruimtelijke ordening, moeten we ons vooral niet laten leiden tot een handeltje van 'voor wat hoort wat' maar moeten we altijd de goede ruimtelijke ordening voor ogen houden.

Minister, uit de resultaten van de bevraging blijkt dat die karikatuur die men zo graag ophangt dat de lokale besturen niets liever zouden doen dan open ruimte aansnijden en verkavelen, al lang niet meer klopt. Ik heb uit uw antwoord begrepen dat van 18 procent van die woonuitbreidingsgebieden wordt aangegeven dat ze helemaal niet worden ontwikkeld en dat 12 procent slechts gedeeltelijk zou worden ontwikkeld. Dat gebeurt op basis van structuurplannen die tien à vijftien jaar geleden zijn opgemaakt. In de korte tijdspanne die de gemeentebesturen hadden, hebben zij zich toch beperkt tot stellingen die ze hebben ingenomen binnen het structuurplan. Ik denk dat weinig gemeenten hebben gezegd dat ze in een maand tijd een nieuwe visie wilden ontwikkelen over de gebieden die ze in de toekomst niet meer wensten aan te snijden.

Vandaag is er al een stevige startbasis waar gemeenten duidelijk mee aangeven dat ze de engagementen die ze in het verleden zijn aangegaan, aanhouden. Het is ook mogelijk dat gemeentebesturen in de toekomst bepaalde woonuitbreidingsgebieden niet willen aansnijden. Tegelijkertijd is het een belangrijke voorwaarde dat er mogelijkheden moeten zijn tot bijkomende verdichting. In de stadscentra en in de plattelandscentra moet men af en toe een aantal fetisjen los durven te laten en moet er op een moderne manier worden verdicht.

Minister, dit toont aan dat het een juiste beslissing was om eerst te luisteren naar de lokale besturen en dat we in Vlaanderen veel volwassen lokale besturen hebben.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik sluit me aan bij wat hier is gezegd. Ik ben zelf verrast door de respons en de resultaten van de bevraging. Het was een korte tijdspanne, maar we willen daar tijdens het najaar een duidelijk zicht op krijgen. Uit de cijfers blijkt dat de gemeenten goed nadenken over de manier waarop de schaarse open ruimte veilig kan worden gesteld. Dat stemt me positief.

Wat de decretale basis betreft, ligt er een voorstel op tafel.

Ik heb ook de indruk dat de koudwatervrees die er hier en daar nog is, niet los kan worden gezien van de discussie die we daarnet hebben gevoerd over de instrumenten, de vergoedingen, de planbaten, de planschade. Dat hangt allemaal samen. We moeten daar eerst de knoop doorhakken waarna we wellicht nog meer lokale besturen over de streep zullen kunnen trekken.

De gemeenten die niet hebben geantwoord, zullen we actief benaderen. Het is zeker de bedoeling hun te vragen wat daarachter zit.

Iedereen wil voldoende sociale huisvesting, maar het kan ook niet de bedoeling zijn om sociale huisvesting te realiseren op gronden die bijvoorbeeld waterziek zijn of op plaatsen waar geen sociale voorzieningen zijn en geen openbaar vervoer. Daar pas ik voor. Ik denk dat niemand dat wil. We moeten ervoor zorgen dat sociale huisvesting in goede gebieden wordt ontwikkeld.

Ik blijf ook bij mijn analyse dat we het strikte onderscheid tussen woonreservegebieden en woongebieden moeten durven maken. Ik ben ervan overtuigd dat een aantal woongebieden misschien soms slechter zijn gelegen dan een aantal woonuitbreidingsgebieden. En het zijn vooral de lokale besturen die goed kunnen inschatten welke gronden goed liggen en dus kunnen worden ontwikkeld. Om die reden moeten we de lokale besturen daar zeker bij betrekken.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik heb begrepen dat u vindt dat er voldoende moet worden ingezet op sociale huisvesting. Verder zegt u dat woonuitbreidingsgebieden die slecht zijn gelegen, eventueel kunnen worden geschrapt. Ik denk dat iedereen het daarover eens is. Ik denk ook dat elk lokaal bestuur dat zelf zal inzien. Ik pas er alleszins voor om slecht gelegen woonuitbreidingsgebieden te laten samenvallen met woonuitbreidingsgebieden waar geen openbaar vervoer is. U kent mijn standpunt voor de provincie Limburg. Aangezien Limburg altijd stiefmoederlijk werd behandeld inzake openbaar vervoer, wil ik daar zeker niet de verdere ruimtelijke transitie aan koppelen.

Mijnheer Vandaele, u past voor het versneld aansnijden van woonuitbreidingsgebieden die op de positieve lijst staan. Ik stel voor dat u even de regeringsverklaring van 2014 bekijkt. Daar staat letterlijk in dat men op een transparantere en eenvoudiger manier werk wil maken van het versneld aansnijden van woonuitbreidingsgebieden die uiteraard goed gelegen zijn en dat de slecht gelegen woonuitbreidingsgebieden zouden moeten worden geschrapt.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het regeerakkoord is me voldoende bekend, mevrouw Peeters, u hoeft er dus niet naar te verwijzen. Er staat ook iets in over bossen en zo.

Mijnheer Ceysens, u zegt dat u niet meegaat in het principe 'voor wat hoort wat'. Ik hoop dat u dan niet naar mij verwijst, want dat heb ik niet gezegd. Ik heb alleen gezegd dat bij de uitvoering van een beleid dat een last en een lust vooropstelt, in dit geval het versneld aansnijden van goed gelegen gebied en het schrappen van slecht gelegen gebied, beide samen moeten sporen. We kennen allemaal voldoende voorbeelden van waar beleidsmatig een last en een lust samen naar voren werden geschoven maar waar enkel de lust werd gerealiseerd. Wat iets moeilijker te realiseren is, blijft dan jaren liggen, en de volgende generaties hebben daar alleen miserie mee. Dat was het enige wat ik wilde zeggen, mijnheer Ceysens, maar ik denk dat we het op dat punt zelfs eens zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Grete Remen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over tijdelijke natuur op bedrijventerreinen
– 2820 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Er is een eerste geval in Turnhout waar op braakliggende industriegrond geïnvesteerd wordt in tijdelijke natuur.

Via schapenbegrazing laat een bedrijf toe dat de droge, heischrale graslandbegroeiing, typisch voor het natuurlijke landschap daar, tijdelijk wordt teruggebracht. Volgens verschillende media betreft het hier een uniek project, het eerste in zijn soort, niet gekoppeld aan compensatieverplichtingen in het kader van grote infrastructuurwerken.

Over tijdelijke natuur hebben we het hier al een paar keer gehad via vragen van collega's Meuleman en Peeters. Minister, volgens u was het kader voldoende, maar kunt u nooit garanderen dat er een afwijking wordt toegestaan door het ANB als een Europees beschermde soort de tijdelijke natuur gaat koloniseren, of als een Europese habitat tot stand komt, paradoxaal genoeg door het goede beheerwerk.

Volgens een artikel in De Standaard kreeg het bedrijf van het ANB wel de garantie dat de gecreëerde natuur kan verdwijnen als het bedrijf de noodzaak voelt om op de natuurterreinen uit te breiden. Dat zou kunnen als de nulmeting vóór de eerste beheerwerken uitwijst dat er op dat moment geen Europese habitat of soort aanwezig is.

Volgens professor milieurecht Hendrik Schoukens is de eenhandelingsaanpak, zoals in Nederland via de Green Deals gebeurt, veelbelovend en bedrijfsvriendelijk: de ontwikkeling van tijdelijke natuur en verwijdering ervan wordt samen bekeken als één handeling waarvoor men op voorhand een afwijking kan verkrijgen bij de Nederlandse tegenhanger van het Agentschap voor Natuur en Bos.

De ontheffing wordt gegarandeerd en er kan bepaald worden hoeveel jaar ze geldig is, bijvoorbeeld tien jaar.

Wordt in Vlaanderen de eenhandelingsaanpak gehanteerd, zoals in Nederland?

Zo ja, bent u van plan deze aanpak in uw beleidsvoering te integreren via wetgevend werk dan wel een verduidelijkende omzendbrief?

Klopt het dat er geen juridische hinderpaal zal opduiken als blijkt dat Europese soorten in de tijdelijke natuur opduiken, of een habitat kan worden ingedeeld als Europese habitat?

Wat maakt dat bedrijven tijdelijke natuur willen creëren, in weerwil van uw antwoord van 20 juni 2017 op een vraag van collega Peeters, waarbij u stelt dat een bedrijf nooit gegarandeerd een afwijking kan verkrijgen voor Europese soorten en habitats?

Krijgt u nog veel vragen om te werken met tijdelijke natuur? Op welke manier wordt dit door uw beleid gestimuleerd?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Aanvragen tot afwijking in het kader van tijdelijke natuur, waaronder het project in Turnhout, worden inderdaad behandeld overeenkomstig de eenhandelingsaanpak zoals we die kennen in Nederland. Deze werkwijze is conform de bestaande regelgeving. De eenhandelingsaanpak staat hierbij centraal: we beschouwen het aanleggen of laten ontstaan van tijdelijke natuur en het terug wegnemen als één handeling met ook één vergunning.

Er is dus geen wetgevend werk nodig. Onze diensten denken eraan om een verduidelijkende omzendbrief op te maken. Dit ontwerp van omzendbrief wordt nu voorbereid en de tekst wordt afgetoetst met de diverse sectoren.

Op zich hebben we die omzendbrief niet nodig. We moeten ervoor zorgen dat als we die uitvaardigen, hij ook een meerwaarde biedt. Daarom plegen we nu overleg en baseren we ons op de ervaringen op het terrein.

In mijn antwoord van 20 juni 2017 stelde ik inderdaad dat niet sluitend gegarandeerd kan worden dat er zich op een site waar zich 'tijdelijke natuur' heeft ontwikkeld in uitvoering van een afwijkingvergunning, geen probleem zal voordoen. Indien zich daar een Europees te beschermen soort heeft gevestigd, kan er dus wel degelijk een probleem opduiken. Als het een soort betreft die zich in ongunstige staat van instandhouding bevindt, kan men geen juridische zekerheid bieden dat die 'tijdelijke natuur' tijdelijk is, want dan moet die soort blijvend beschermd worden of moet er gecompenseerd worden. Dit laatste is alleen van toepassing om redenen van groot openbaar belang en bij ontbreken van alternatieven. De realiteit is echter dat voor het overgrote deel van de terreinen waar 'tijdelijke natuur' wordt ontwikkeld en op relatief korte termijn terug wordt afgebouwd, de kans erg klein is

dat er zich een Europees te beschermen soort zou vestigen. Bovendien kan de kans op vestiging actief worden verkleind aan de hand van het soort natuurwaarden dat men ontwikkelt of laat ontwikkelen op de betrokken terreinen.

U vroeg waarom bedrijven tijdelijke natuur zouden willen creëren. Dat is een vraag die u eigenlijk aan de bedrijven zou moeten stellen. Ik veronderstel dat een bedrijf graag wil investeren in tijdelijke natuur, en dat is fantastisch. We staan daarachter, maar we moeten ook eerlijk zijn en aangeven dat die garantie nooit voor honderd procent kan worden geboden.

Bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is tot nu toe alleen de aanvraag tot afwijking in Turnhout ingediend. Ik wil met dit initiatief de mogelijkheid bieden aan verschillende bedrijven om op basis van die ervaring ook op andere plaatsen ruimte te laten voor tijdelijke natuur. Ik ben daar grote voorstander van.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Het is heel duidelijk dat het concept van 'tijdelijke natuur' steeds meer aandacht krijgt. Dat is positief en het is goed dat het nu ook in de praktijk wordt toegepast in Vlaanderen, namelijk in Turnhout.

U zei dat er een ontwerp van omzendbrief is dat een juridisch kader moet vastleggen en dat een meerwaarde kan bieden. Dat is zowel voor het bedrijfsleven als voor de natuurontwikkeling positief. Klare taal en goede informatie over die risico's voor de bedrijven zijn heel belangrijk. Het is immers zo dat de ontheffing van het ANB enkel op individuele basis kan worden verkregen, niet generiek en ook niet vooraf. Wordt er duidelijk aangegeven wat de gevolgen zijn als de Europees beschermde soorten zoals bedoeld in de Vogelrichtlijn en in de Habitatrichtlijn zich komen vestigen op het terrein van tijdelijke natuur? Die omzendbrief zou goed moeten wijzen op de gevolgen en de risico's voor het bedrijf. Afwijkingen zijn mogelijk, indien ze van openbaar belang zijn. Dan moet er ook nog gecompenseerd worden. Projecten van individuele bedrijven vallen meestal niet onder het publiek belang. Bij Philips zijn er bijvoorbeeld een aantal zeldzame soorten op het terrein aanwezig. Die zijn niet vervat in de tijdelijke natuur. Wat te doen? Ik blijf dus een beetje met die vraag zitten. U kunt dat niet garanderen. Als die tijdelijke natuur weer op de schop moet, moeten ze dan verplaatst worden naar een permanent gebied? Is er dan nog wel een compensatieplicht?

In Nederland gaat men op dit stuk nog een stap verder. Ik heb me daarover geïnformeerd, en in het kader van tijdelijke natuur kan men daar administratieve afspraken maken met betrekking tot het wegnemen van Europese soorten. De bedrijven vragen zich ook af of de rechter wel zal accepteren, in het kader van een vergunning voor tien jaar of langer, om bijkomende nieuwe natuur te verwijderen. Die vergunning zou dan best specifiek aangeven welke natuur specifiek wordt verwacht en welke achteraf moet verwijderd worden. Philips is een multinationalaal bedrijf, maar als een kmo wil inzetten op natuur, moet ze dat dossier goed voorbereiden. Dat vraagt veel tijd, geld en energie. Er zijn ook veel kosten voor de overheid om dit allemaal goed op te volgen. We pleiten nochtans voor een slanke overheid en voor minder administratieve rompslomp voor onze bedrijven. Daarom is de vraag of het ANB, waarvoor ik veel respect heb, zijn tijd en budget niet beter kan besteden. Tot zover mijn bijkomende bedenkingen met betrekking tot die omzendbrief over de noodzakelijke maximale rechtszekerheid voor onze bedrijven en duidelijke communicatie naar alle partijen.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voor de zomer hebben we het in deze commissie ook al over de 'tijdelijke natuur' gehad. Ik wil mijn grootste bezorgdheid rond die 'tijdelijke

natuur' nogmaals herhalen. Ik ben ervan overtuigd dat heel het verhaal van de 'tijdelijke natuur' aantoont welke goede voornemens er overal zijn en welke goede wil er bij iedereen is om in Vlaanderen de schouders te zetten onder kwaliteitsvolle natuur. Maar de weg naar de hel is geplaveid met goede voornemens. Ik wil hier toch pleiten voor maximale voorzichtigheid. We hebben het in Vlaanderen in het verleden al meegemaakt dat wanneer bedrijventerreinen, die ingekleurd waren als bedrijventerrein, in gebruik moesten genomen worden, het kot te klein was en dat het maatschappelijk verzet gigantisch was.

We moeten er rekening mee houden dat er twee grote bedreigingen kunnen zijn rond die 'tijdelijke natuur'. Onlangs was er nog ergens een recreatieterrein waarvoor perfect een vergunning kon worden afgeleverd, maar waar maatschappelijk verzet is ontstaan rond de ontbossing. Uiteindelijk is die ontbossing van tijdelijke natuur niet doorgedaan. Het betrof een bos dat daar spontaan gegroeid was op een 'harde' bestemming. We moeten daar rekening mee houden. Uiteraard zullen de Europese beschermde soorten niet weten dat ze zich daar niet mogen vestigen, en dat risico is er dus altijd. Daarom pleit ik voor de grootst mogelijke voorzichtigheid, ondanks alle goede voornemens en alle goede wil die er in dit verband zijn.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Goede afspraken maken goede vrienden. Het is belangrijk om hier wel verder op in te zetten, al was het maar voor de agroforestry. Die heeft er zeker ook baat bij om aan 'tijdelijk natuur' te kunnen werken. Dat is een eerste punt.

Een tweede element dat ik wil opmerken, is dat we ook hier misschien moeten kijken naar wat in Nederland gebeurt. Daar werkt men met Innovation Deals en met Green Deals. Dat is een nieuw instrument dat ze daar al een aantal jaren gebruiken en waarbij men aan de hand van een aantal compromissen een meerwaarde wil realiseren. Nu loopt er in Nederland ook een Green Deal 'tijdelijke natuur'. Dat kan misschien ook in onze regio's van toepassing zijn. Zoals mevrouw Remen zegt, staan daar toch wel een aantal bedrijfsleiders voor open, en dat kan alleen maar een meerwaarde zijn, mits daarover goede afspraken worden gemaakt.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik sluit mij aan bij deze vraagstelling omdat iedereen hier het er wel over eens is dat een instrument als 'tijdelijke natuur', waarover we in het verleden al meermaals hebben gediscussieerd, inderdaad een meerwaarde kan creëren. Er kan daar inderdaad ook interesse voor zijn om dat in te voeren, maar mevrouw Peeters en mevrouw Remen verwijzen ook naar de Nederlandse situatie. Minister, wat ik uit uw antwoord begrijp, is dat als er eventuele Europese natuurdoelen worden vastgesteld, men niet voor honderd procent effectief en zonder compensatie die omkeerbaarheid kan blijven garanderen. Die omkeerbaarheid, is net zoals in beheersovereenkomsten, wat de rechtszekerheid betreft van groot belang. Als je mensen meeneemt in een verhaal, is de omkeerbaarheid cruciaal. Daarom sluit ik mij aan bij de uitspraken van de heer Ceysens, die wijst op het belang van correcte informatie voor de bedrijfsleiders. Ze moeten zekerheid krijgen en goed weten waar ze in stappen.

Minister, ik begrijp dat u alle mogelijkheden uit de kast haalt om te zien op welke manier u voldoende zekerheid kunt bieden. Ik herinner me heel goed welke discussie gevoerd is in deze commissie. Er is ook een verschil tussen de toestand voor en na. Politiek zijn wij in dezen de belangrijkste pijlers om daar duidelijk en rechtlijnig in te communiceren. Minister, pleegt u hierover nog overleg met uw Nederlandse collega's, aangezien we allen nog bezig zijn met de zoektocht naar 'tijdelijke natuur'?

Is dat een mogelijkheid? Hebt u dat besproken met de Nederlandse collega's om ook van Europa de nodige garanties te krijgen voor de tijdelijke natuur? Ik denk dat ons een zwaard van Damocles boven het hoofd hangt door toedoen van

Europa. Is het misschien een optie om het instrument van tijdelijke natuur samen met andere lidstaten, maar ook op het Europese niveau, te bekijken, zodat we voldoende garantie kunnen afdwingen om dat instrument slagkracht te geven met de juiste correcte juridische omkadering?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb duidelijk gezegd dat ik voorstander ben van tijdelijke natuur, maar dat we de correcte contouren moeten kennen en schetsen waarover het gaat. Die communicatie moet inderdaad duidelijk zijn. Het Agentschap voor Natuur en Bos neemt dat ook ter harte. In Turnhout gaat het inderdaad om een groot bedrijf, maar weet ook dat we bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen – dat is een nieuwe aanpak sinds twee jaar – op voorhand de biodiversiteit en de versterking van natuurwaarden nu al opnemen vanuit het Departement Omgeving. Het is belangrijk dat we een aantal goede praktijkvoorbeelden hebben. We hebben die dan ook gebundeld op een website en in een voorbeeldenboek.

Ik kan me volledig vinden in de Green Deal. We hebben al een aantal Green Deals afgesloten over circulaire aankopen en groene mobiliteit, collega Peeters. Dat weet u. Dus waarom niet eens kijken of we dat niet ook met tijdelijke natuur kunnen doen. Dat is een goede suggestie.

We kijken ook naar Nederland, hoe zij dat aanpakken met tijdelijke natuur. Ze worstelen daar met dezelfde problematiek als wij. Ik wil dat gerust eens aankaarten op het Europese niveau, maar het zal geen evidente discussie zijn. Zo maak je natuurlijk een aantal Europees beschermde soorten plots minder beschermd. We kunnen dat proberen, en we kunnen ook proberen om daar lidstaten warm voor te maken. Het komt erop neer dat wanneer zich ergens een lentevuurspin vestigt op een industrieterrein, zoals we dat meemaken in Limburg, dat daar dan geen zonnepaneelpark kan komen. Dat is een voorbeeld van een beschermde Europese soort, waarmee dan natuurlijk nadien een probleem opduikt.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Minister, het blijft natuurlijk een heikel verhaal, want we krijgen niet de zekerheid voor de bedrijven vanwege Europa. Eind september is er ook een symposium geweest over de tijdelijke natuur. Daar werd geopperd dat er een pact zou kunnen worden gesloten tussen natuurbewegingen en bedrijven. Daar staan de natuurbewegingen voor open, daar staan de bedrijven voor open. Misschien kan dat ook al helpen.

Even gluren bij de burens: in Nederland is er al een Stichting Tijdelijke Natuur, waar zowel bedrijven als natuurverenigingen, maar ook de overheid in participeren. Dat is www.tijdelijkenatuur.nl. Misschien kent u het. Het is een heel interessante site met actuele informatie over tijdelijkenatuurprojecten in Nederland. Daar kunnen we misschien ook wel wat kennis en informatie van opsteken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van het gebrek aan uniformiteit tussen de huidige en toekomstige lage-emissiezones (LEZ) in de Vlaamse steden en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 2734 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, op 27 november 2015 hebben we een decreet goedgekeurd over de lage-emissiezones (LEZ). Met de Vlaamse Regering hebt u daar met een uitvoeringsbesluit op 26 februari 2016 verdere invulling aan gegeven. Zowel het decreet als het uitvoeringsbesluit trad in werking vanaf 1 maart 2016.

Momenteel hebben al drie Vlaamse steden beslist om een lage-emissiezone in te voeren. De stad Antwerpen heeft dat sinds 1 februari 2017. De stad Gent is dat van plan vanaf 1 januari 2020. Mechelen wil een LEZ invoeren in de loop van 2018. Ook het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft laten weten dat het voor het hele grondgebied een LEZ wil invoeren vanaf 1 januari 2018.

Als gewestelijk toegangscriterium wordt de euronorm, een Europese milieustandaard voor voertuigen, gebruikt. De toegangsvoorwaarden zijn strenger voor dieselloftuigen dan voor benzine- of aardgasvoertuigen omdat dieselloftuigen meer fijn stof en stikstofdioxiden uitstoten.

Er zijn verschillende fasen. In de eerste fase, die loopt tot 1 januari 2020, mogen dieselloftuigen die minimaal aan de euro 4-norm voldoen, en benzine- of aardgasvoertuigen die minimaal aan de euro 1-norm voldoen, een lage-emissiezone binnenrijden. Er is ook een overgangsmaatregel gepland. Vanaf 1 januari 2020 en 1 januari 2025 zullen telkens strengere voorwaarden gelden.

Gemeenten kunnen bepaalde categorieën van voertuigen, die niet aan de gewestelijke toegangscriteria voldoen, tijdelijk tegen betaling in hun lage-emissiezone toelaten. De Vlaamse Regering verbindt hieraan wel een aantal voorwaarden.

In de voorbije zomer was er een kreet van Touring die zich zorgen maakt over de chaos die de concrete uitrol of installering van lage-emissiezones aan het veroorzaken is. Er blijken immers grote verschillen te bestaan tussen wat in de ene stad mag en in de andere stad dan weer niet mag.

Uit een online bevraging van Touring blijkt dat er vooral verzet is tegen de lage-emissiezones door die onduidelijkheid van de gehanteerde systemen. Er is geen of te weinig harmonisering, en dat is trouwens niet alleen zo tussen de verschillende Vlaamse steden, maar ook in de rest van Europa. Inzake handhaving opteert Vlaanderen voor nummerplaatcontrole. Andere Europese landen werken met stickers, weer andere ook met nummerplaatcontrole. In de ene zone mag men wel binnen mits betaling, in de andere dan weer niet. Er is een overvloed aan reglementen en verkeersborden. Vandaar al die chaos en onduidelijkheid, waarover Touring sprak in de zomer.

De Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) zei destijds bij de opmaak van het decreet, hoewel er een Vlaams kader zou komen, dat er nog steeds te veel verschillen tussen de gemeenten zouden zijn. Daarom werd het Vlaamse Gewest aangeraden een zo groot mogelijke uniformiteit na te streven. Niet alleen Touring heeft kritiek, minister, ik neem aan dat u uit verschillende hoeken verneemt dat heel wat automobilisten vragen en bedenkingen hebben bij het opgezette systeem.

Minister, hoe reageert u op de kritiek van mobiliteitsorganisatie Touring, maar ook van heel wat automobilisten over het gebrek aan harmonisering bij het invoeren van lage-emissiezones in Vlaanderen? Dienen er aanpassingen te gebeuren aan de wetgeving ter zake? Met andere woorden, heeft de Vlaamse overheid via het decretaal kader voldoende uniformiteit nagestreefd zodat er bij de invoering van de verschillende stedelijke lage-emissiezones voor de automobilist voldoende duidelijkheid zou zijn?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het is net om te vermijden dat er een wirwar zou ontstaan van allerlei bepalingen of regeltjes voor de lage-emissiezones, dat de Vlaamse overheid een wettelijk kader heeft uitgewerkt. Hiermee streeft de Vlaamse overheid die uniformiteit na.

De lokale overheid moet natuurlijk die lage-emissiezones kunnen instellen om de lokale luchtverontreiniging aan te pakken. Dat is de reden waarom het Vlaamse kader hier en daar een zekere lokale autonomie toelaat, zodat lokale overheden met specifieke lokale aspecten rekening kunnen houden.

Er zijn voorwaarden aan gesteld. Dat is bepaald in het decreet, maar ook in het uitvoeringsbesluit. Die voorwaarden zijn er net om zoveel mogelijk uniformiteit te bereiken, maar toch met lokale accenten. Ik ben het er dus niet mee eens dat er geen harmonisatie is en zie geen reden om dat op dit moment aan te pakken. De eerste stad met zo'n lage-emissiezone is Antwerpen. Ik heb begrepen dat Gent en ook Mechelen interesse hebben om daar werk van te maken. We zullen zien wat daarvan de resultaten zijn. Als dat zou worden ervaren als allemaal verschillende regelgeving, moeten we misschien toch nog tot meer harmonisatie overgaan. Vandaag is dat niet nodig.

Ik kan me niet uitspreken over andere landen en andere gewesten. De Raad van State heeft duidelijk gesteld dat het een gewestelijke bevoegdheid is. We hebben daar dan ook gebruik van gemaakt en het is goed dat we dat hebben gedaan, en dat dat op het terrein kan worden toegepast.

Los van de lage-emissiezones, kan elke stad of gemeente bepaalde mobiliteitsmaatregelen nemen die verschillen van stad tot gemeente. Kijk naar het mobiliteitsplan Gent. Dat is anders dan in een andere stad. Je kunt nooit uitsluiten dat er lokale accenten zijn, maar de systematiek van de lage-emissiezones zit goed in elkaar. We hebben een kader dat de contouren uittekent, waarbinnen een aantal zaken kunnen, maar er is toch voldoende harmonisatie.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, uiteraard heb ik geen bezwaar tegen de lokale mobiliteitsplannen. Wanneer zo'n maatregel voor heel wat automobilisten vergaande gevolgen kan hebben zoals boetes enzovoort, is het toch nuttig om een zo groot mogelijke uniformiteit na te streven. Op dit moment worden die problemen nog niet zo veelvuldig opgemerkt. We hebben alleen nog maar zo'n reglementering in Antwerpen, maar wanneer in de loop van de komende jaren andere steden zullen volgen, zoals al aangekondigd in Gent, Mechelen en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dan zal de verwarring alleen nog maar groter worden omdat niemand er nog aan uit gaat kunnen waar hij met zijn auto wel of niet binnen mag, waar hij wel of niet zal worden beboet.

Het was trouwens Touring dat in augustus zei dat de communicatie van de overheid te wensen overlaat. Men heeft trouwens de kans gemist om voldoende duidelijke criteria te omschrijven in de kaderwet. Ook FEBIAC heeft zich daar nadien bij aangesloten. Er kan een wildgroei ontstaan, waardoor de automobilist het bos door de bomen niet meer zal zien. Zo loopt men kans dat dezelfde auto wel binnen mag in Antwerpen, maar niet in Gent, of omgekeerd. En dan is er in Brussel nog eens een heel andere reglementering en wie weet in de loop van de komende jaren ook nog in heel wat andere Vlaamse gemeenten.

Op het moment dat dit in werking treedt, niet alleen in Antwerpen, maar ook in andere gemeenten, moeten we zeker opnieuw bekijken of we niet verder moeten harmoniseren, of we onze regelgeving op het Vlaamse niveau geen grotere uniformiteit moeten geven.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, dit is een interessante vraag. Op 1 januari start het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met de lage-emissiezone. Daarmee is het ook meteen de grootste van het land. Heeft het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest u hierover al gecontacteerd om samen te bekijken hoe men tot convergentie kan komen en ervoor te zorgen dat men niet in stad X andere voorwaarden oplegt dan in stad Y? Ik heb het dan over steden in het Vlaamse Gewest enerzijds en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest anderzijds. Gaat die gemeentelijke autonomie zo ver dat een gemeente kan zeggen: wij willen een vignet? Of ligt het vast dat het sowieso met nummerplaatherkenning wordt gecontroleerd?

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is belangrijk dat er uniformiteit komt en een nog betere afstemming. Het is absoluut niet werkbaar als er verschillende criteria zijn in verschillende steden, als de mensen het bos door de bomen niet meer zien. Zo organiseert u de eigen miserie.

Los daarvan is er een claim van Greenpeace, dat u voor de rechtbank daagt, samen met een aantal andere milieuministers, omdat uw doelstellingen inzake schone lucht te weinig ambitieus zijn. De lage-emissiezones kunnen wel een instrument zijn om de luchtvervuiling, waardoor toch jaarlijks 3000 doden vallen, aan te pakken.

Dan denk ik dat we heel wat ambitieuzer mogen zijn, dat u heel wat ambitieuzer mag zijn wat betreft die lage-emissiezones. We moeten er op zijn minst naar streven dat er een lage-emissiezone komt in elke centrumstad. Dan zullen die regels inderdaad op elkaar afgestemd moeten zijn. Maar waarom niet ook in een lage-emissiezone voorzien voor heel Vlaanderen? Want uiteindelijk is Vlaanderen een voorschot groot. Alle centrumsteden liggen heel dicht bij elkaar. Het is niet zo zinvol om daartussen onderscheid te maken.

Minister, ik denk dat u nog altijd werkt aan een nieuw actieplan 'Schone lucht'. Dat zou af zijn tegen het einde van 2017. Hebt u plannen om lage-emissiezones verder uit te breiden en om bijkomende initiatieven te nemen? U zult toch moeten antwoorden op de claim die er is gekomen. U zult plannen moeten voorstellen die ambitieus zijn op het vlak van het aanpakken van de luchtvervuiling als u wilt vermijden dat er effectief een claim komt voor de rechtbank.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het is zeker goed wat de collega's zeggen, de heer Janssens op kop: er moet zo veel mogelijk uniformiteit zijn, om het de mensen niet te moeilijk te maken. Dat is de logica zelve. Maar als wij de Vlaamse regelgeving bekijken, hebben wij toch het gevoel dat dit toch een redelijk strikt kader is. Natuurlijk is Brussel een ander verhaal. Daar zullen inderdaad wel wat verschillen op zitten. Ik denk niet dat het de bedoeling is om de staatshervormingen terug te draaien. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb hier het decreet en het uitvoeringsbesluit bij. Dat is gedetailleerd. Er is harmonisatie. Dat kan niet totaal afwijkend zijn. Maar een lokaal bestuur kan een aantal eigen accenten leggen, bijvoorbeeld met betrekking tot het flankerende beleid: het openbaar vervoer, het fietsbeleid. Daar kan een stad een aantal accenten leggen waarin ook is voorzien in het uitvoeringsbesluit. Ik vind het belangrijk dat men dat lokaal kan doen.

Wat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreft: Brussel heeft geen contact opgenomen. We hebben dat moeten vaststellen via de pers. Ik kan daar alleen maar akte van nemen.

Het vignet maakt geen deel uit van het kader. In principe kan een gemeente dat niet zomaar eenzijdig invoeren, toch niet op basis van de regelgeving met betrekking tot de lage-emissiezones.

Mevrouw Meuleman, het invoeren van de lage-emissiezones maakt uiteraard deel uit van ons actieplan 'Fijn stof'. Sinds kort behoort deze nieuwe maatregel tot de mogelijkheden. Antwerpen is nu de eerste stad, maar ik begrijp dat heel wat andere steden en gemeenten ook interesse hebben om daarmee aan de slag te gaan.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik onderschrijf natuurlijk de pleidooien van de collega's voor een betere luchtkwaliteit. Maar tegelijkertijd moeten wij vaststellen dat luchtvervuiling uiteraard niet stopt aan de grenzen van een stad. Minister, wanneer u in de loop van de komende jaren merkt dat hoe langer hoe meer steden een dergelijke lage-emissiezone invoeren en dat dit hoe langer hoe meer leidt tot chaos en verwarring en onzekerheid, dan denk ik, in gedachten houdende dat regeren ook vooruitzien is, dat u niet te lang moet wachten om, wanneer u allerlei verwarring vaststelt of wanneer u daarover veelvuldige berichten krijgt, zo snel mogelijk te werken aan een betere harmonisatie, want het kaderdecreet dat hier werd goedgekeurd kan echt wel nog verder worden gefinetuned.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onderhoudsfrequentie van hoogrendementsketels – 2826 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, sinds het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater moeten centrale verwarmingstoestellen op gas tweejaarlijks een onderhoudsbeurt krijgen en toestellen op stookolie of vaste brandstof jaarlijks.

We stellen vast dat meer en meer mensen een hoogrendementsketel in huis halen waarbij, door de hogere warmteopbrengst en door de volledige verbranding in de ketel, minder restdeeltjes in de buizen blijven en dus – denken we dan – de noodzaak aan onderhoud lager is.

Ik heb u hierover een tijd geleden al eens een vraag gesteld. Natuurlijk zijn wij er ook van overtuigd dat er voldoende onderhoud moet zijn. Het is wel de bedoeling dat het ding goed werkt. Maar op het eerste gezicht zou je toch denken dat die nieuwe hoogrendementsketels het met minder onderhoud kunnen.

Op 14 maart 2017 hadden we het hierover in deze commissie en u zei toen: "Aangezien de verbrandingstechnologie die wordt toegepast in condensatietoestellen zeer efficiënt is en tot een verminderde kans op vervuiling leidt in de ketel en in het rookgasafvoerkanaal, zal ik een herziening van de onderhoudsfrequentie met bijkomend onderscheid op basis van de gebruikte verbrandingstechnologie graag verder onderzoeken. Ik denk dat dat een goede suggestie is."

Minister, welke stappen hebt u al ondernomen om na te gaan of het al dan niet verantwoord is de onderhoudsfrequentie aan te passen op basis van de recente

verbrandingstechnologie? Hebt u al de conclusies van dat onderzoekje? Zo niet, wanneer verwacht u de resultaten?

We weten dat voor ketels groter dan 20 kilowatt en kleiner dan 100 kilowatt men normaal om de vijf jaar een verwarmingsaudit moet uitvoeren, maar blijkbaar gebeurt dat niet en wordt daar niet op gecontroleerd. Wellicht zou het goed zijn mocht dit samenvallen met het verplichte onderhoud. Dan zou men die audit gemakkelijker of automatisch kunnen doen. Ziet u een mogelijkheid om die twee te laten samenvallen?

Hoe kunnen we de omschakeling naar moderne condensatieketels of warmtepompen verder stimuleren? Zou een gedifferentieerde onderhoudsfrequentie hierin een rol kunnen spelen? Als mensen weten dat ze minder onderhoud moeten doen, gaan ze misschien sneller zo'n nieuwe ketel kopen.

U wijst de gemeente aan als handhaver. Zij moeten nagaan of die verwarmingsketels inderdaad onderhouden worden. U dacht erover na om hiervoor met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) samen te zitten, vooral op het vlak van sensibilisering. Hebt u al overleg gehad met de VVSG hierover? Zo ja, wat waren de resultaten? Zo nee, wanneer plant u dit overleg?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandaele, de onderhoudsfrequentie wordt op dit moment geëvalueerd door het departement. De conclusies verwachten we in 2018. Ook de sector is daar uiteraard bij betrokken. Een zeer grote verlaging van de onderhoudsfrequentie wordt niet verwacht omdat wij ook wel zien dat de fabrikanten een minimale onderhoudsfrequentie voorschrijven.

De verwarmingsaudit voor ketels tot en met 100 kilowatt zal in de toekomst gelijktijdig met de periodieke onderhoudsbeurt gebeuren door de ingebruikname van een online toepassing. Die staat ter beschikking van erkende technici. Dat zal gezamenlijk kunnen gebeuren. Dat is een administratieve vereenvoudiging.

De bijkomende gegevens om ook het verwarmingsauditrapport te genereren bij uitvoering van het onderhoud zijn beperkt. Deze toepassing zal vanaf volgend jaar van kracht zijn en wordt nu, 2017-2018, vooral in de opleiding toegepast. Vanaf het volgende jaar zal de toepassing effectief kunnen worden gehanteerd.

Een gedifferentieerde onderhoudsfrequentie zal hierin wellicht geen doorslaggevende rol spelen. Ik blijf in de eerste plaats inzetten op bewustmaking. Daarnaast heeft ook de regelgeving zijn uitwerking. Op 1 juni 2013 traden al strengere normen in werking voor elk centraal stooktoestel dat wordt gevoed met vloeibare brandstof en van voor 1998 dateert. Op 1 januari 2018 zullen er ook strengere normen in werking treden voor elk centraal stooktoestel dat wordt gevoed met gasvormige brandstof en van voor 1998 dateert. Toestellen die niet meer voldoen, moeten worden vervangen door toestellen met een hogere energie-efficiëntie.

Er is nog geen overleg geweest of gepland met de VVSG. Het departement zal eerst, samen met de stakeholders, de onderhoudsfrequentie onderzoeken. Daarna zal er uiteraard overleg zijn met de VVSG.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dank u. Voorlopig volstaat dit antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over initiatieven voor het minimaliseren en verwerken van festivalafval – 2828 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik heb mijn vraag opgemaakt aan het einde van de zomer naar aanleiding van de beelden die we waarschijnlijk allemaal op televisie hebben gezien en de artikels in de krant over het restafval op diverse festivals. Organisaties, verenigingen en scholen doen hun uiterste best om de afvalberg zo klein mogelijk te houden en om het afval dat er toch is, zo goed mogelijk te sorteren en te recycleren.

Na elk groot festival of evenement is het verbazingwekkend om te zien hoeveel afval er achtergelaten wordt door bezoekers. Iedereen herinnert zich de verlaten kampeerterreinen die vol stonden met tentjes, luchtmatrassen, slaapzakken en allerhande ander afval. Dat spreekt tot de verbeelding.

Ik weet dat er heel wat inspanningen gebeuren en er zijn zeer goede voorbeelden. Ik herinner me nog dat de heer Schueremans, organisator van Rock Werchter die tijdens de vorige legislatuur lid was van dit parlement, de leden van de commissie Leefmilieu uitnodigde op Rock Werchter om te zien op welke manier er met afval werd omgegaan. Ik ben ook naar tal van festivals gegaan en er zijn heel wat goede voorbeelden op te noemen, zoals Dranouter, Tomorrowland, Pukkelpop, Werchter Classic, Rock Werchter, Oostende, Rock Zottegem enzovoort. Er zijn heel wat voorbeelden van festivalorganisaties die inzetten op de problematiek van restafval, maar toch blijven we geconfronteerd met een hoop restafval dat blijft liggen op de terreinen.

Zijn er op dit moment vanuit Vlaanderen initiatieven, bijvoorbeeld van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) om het minimaliseren van afval op kampeerterreinen bij festivals te stimuleren? Welke stimulansen zijn er? Gaat dat om een subsidie of hoe moet ik dat zien? Welke festivals werken hier effectief mee? Bent u van plan om nog andere initiatieven uit te rollen om deze problematiek aan te pakken? Kunt u daar al iets meer over zeggen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Taeldeman, OVAM stelt al enkele jaren de GroeneVentscan ter beschikking van festivals om zo duurzaam mogelijk het festival te laten doorgaan. Het gaat om advies inzake energie, water, materialen, afval en catering backstage en frontstage. Hierbij zitten ook tips die gebruikt worden bij de inrichting van de camping om op die manier het materiaalverlies te reduceren. Elk jaar wordt de GroeneVent Award uitgereikt aan het duurzaamste festival. Een goed beheer van de camping behoort daar dus ook bij. Bij de uitreiking worden ook rondetafelgesprekken georganiseerd zodat men van elkaar kan leren. De goede voorbeelden kunnen elkaar inspireren.

OVAM heeft gedurende twee jaar een project bij Tomorrowland begeleid. De recuperatie van kampeermateriaal was hierbij een belangrijke doelstelling. In 2016 kon, in samenwerking met de Kringwinkel, 6 ton aan materiaal gerecupereerd worden. In 2017 werd dit project uitgebreid en haalde men zo'n 25 ton op. Ook andere festivals als Pukkelpop en Crammerock werken met de Kringwinkel, of men probeert via ludieke initiatieven bezoekers aan te spreken. Zo belooft Dranouter bezoekers die hun terrein netjes achterlaten met een ontbijt.

Ik heb ook gezien dat op heel wat festivals het statiegeld goed werkt. Wie twintig lege bekertjes, flesjes of blikjes inlevert, krijgt een jeton. Op een aantal festivals werkte dat perfect en lag er geen afval op de grond.

Op Paradise City kun je bijvoorbeeld alleen slapen in kartonnen tenten, een milieuvriendelijke oplossing met spijtig genoeg een prijskaartje. Dat is de keerzijde van de medaille.

Het zijn meestal de grote festivals die te kampen hebben met het fenomeen van de achtergelaten tenten. De controle is moeilijk. Na de afloop van het festival gaat iedereen bijna gelijktijdig naar huis, wat een oncontroleerbare stroom van mensen teweegbrengt. Bij Tomorrowland gaat het om 38.000 mensen die op een voormiddag vertrekken. Het checken van elke kampplaats is moeilijk. Men moet dus andere maatregelen nemen en aan originele sensibilisering doen, zoals op Pukkelpop.

OVAM werkt sedert begin 2017 mee aan de oprichting van een platform tussen organisatoren van evenementen. Festivals die een camping aanbieden, hebben allemaal op de een of andere manier met het fenomeen te kampen. Uitwisselen van goeie praktijken is toch wel de boodschap. Ook de samenwerking met studenten wordt aangemoedigd, omdat initiatieven die vanuit deze groep worden aangereikt meer sensibiliserend kunnen werken naar een gelijkaardige doelgroep. Wordt dus zeker ook vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp heel goed dat het zoeken is naar een evenwicht. Het is niet mijn bedoeling om u aan te sporen om vanuit Vlaanderen allerlei directieven te geven aan de organisatoren van festivals. Er zijn heel veel goede praktijkvoorbeelden die u opsomde en waar u op bezoek bent geweest. Het is ook niet mijn bedoeling om op te roepen om met een opgestoken vingertje te zeggen hoe ze het moeten aanpakken. Anderzijds blijven we elke zomer geconfronteerd met een hoop afval dat achterblijft en waarmee heel wat zou kunnen gebeuren. Dit zou in de kringloop kunnen terechtkomen in plaats van alles daar te laten liggen. Ik heb begrepen dat er heel veel overleg over is en dat de organisatoren regelmatig aan de tafel zitten om goede praktijken met elkaar uit te wisselen.

Kunt u me schriftelijk laten weten hoeveel festivals er gebruikmaken van die scan van de OVAM? Als het gaat over een grote doorlichting van hoe men kan omgaan met afval op een festival en als ze daar heel concrete tips bij krijgen, is het misschien wel goed om aan de commissie te laten weten hoeveel festivals er gebruik van maken en hoe ze aangemoedigd kunnen worden om in te gaan op dat aanbod.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Mevrouw Taeldeman legt de vinger op de wonde. Wat we zien op televisie, is enorm. Die grootschalige festivals creëren een enorme afvalberg. Mensen laten enorm veel afval achter, ook bruikbare goederen. Helaas, de wegwerpcultuur zit bijna ingebakken in de festivalganger. Ik begrijp dat niet goed omdat dezelfde mensen ook opkomen voor een duurzame maatschappij, of als er natuur verdwijnt of als het leefmilieu in al zijn facetten pijn wordt gedaan. Dat is een vaststelling die ik samen met mevrouw Taeldeman moet maken.

Ik ben die Groene Vent ook al eens tegengekomen. Ik weet niet of de collega's al eens een Groen Event hebben gezien. Dat is niet zo eenvoudig. Op een Groen Event moet je bijvoorbeeld biodiesel gebruiken voor de generatoren, vegetarisch voedsel aanbieden en het afvalwater zuiveren. Er zijn een resem voorwaarden om aan te voldoen bij zo'n Groen Event.

Minister, een organisator moet een preventieplan indienen om voor een Groen Event in aanmerking te komen. Dat preventieplan wordt beoordeeld door de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC), een gemeenschappelijke instelling van het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dat is bizar, want de IVC is weinig transparant en laat ons niet toe te weten welke door organisatoren ingediende preventieplannen eigenlijk wordt goedgekeurd of afgekeurd. Ik vraag me af of het mogelijk is inzage te krijgen in de preventieplannen die de organisatoren indienen om voor een Groen Event in aanmerking te komen. Indien dat niet kan, vraag ik me af waarom die plannen eigenlijk niet openbaar zijn. Misschien kunt u in dit verband enige toelichting geven.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Taeldeman, op de website van OVAM kunt u alle festivals terugvinden die een scan hebben aangevraagd. Ik zal u die informatie ook nog eens schriftelijk bezorgen.

Mijnheer Nevens, uw vraag klopt niet. Het is niet waar dat de preventieplannen moeten worden goedgekeurd. De IVC heeft daar niets mee te maken. De voorwaarden die u aanhaalt, zijn suggesties. Op de website staan tips waar een organisatie al dan niet op kan ingaan. De IVC is hier niet op een of andere manier bij betrokken. Ik denk dat het hier om een vergissing moet gaan.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik kan enkel hopen dat de organisatoren goedepraktijkvoorbeelden met elkaar uitwisselen, zodat we een aantal beelden die we deze zomer op televisie hebben gezien niet meer opnieuw moeten zien.

We weten allemaal dat Vlaanderen, maar ook Wallonië en Brussel in Europa alom gekend zijn voor de organisatie van topfestivals. Veel Europeanen zakken in de zomer naar hier af om van diverse muzieksoorten te genieten.

We weten allemaal dat de regio Vlaanderen met betrekking tot recyclage in de top 3 staat. Aangezien we het op dat vlak zeer goed doen, sluit ik me aan bij wat de heer Nevens over de paradox heeft gezegd. Op het vlak van recyclage doen we het thuis zeer goed. Iedereen wil zich inzetten voor een duurzame buurt en dergelijke. De beelden die we na een festival zien, komen dan ook wat vreemd over. Ik hoop dat de organisatoren samen tot meer inspirerende en goede voorbeelden komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.